

РЕШЕНИЕ

№ 501

гр. Благоевград, 24.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ДЕВЕТИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Николай Грънчаров

при участието на секретаря Катерина Пелтекова
като разглежда докладваното от Николай Грънчаров Гражданско дело № 20201200101303 по описа за 2020 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Делото е образувано въз основа на искова молба, депозирана пред съда от ИВ. АЛ. СТ., ЕГН ***** и ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН ***** , и двамата на адрес: село ***, срещу „***” ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***”, представлявано от Управителя НН.П.П..

Предявен е пред съда отрицателен иск с правно основание чл. 240 ал.2 от ЗЗД и чл. 92 от ЗЗД, с който се иска от съда да признае за установено по отношение на ответника „***” ООД, че ищецът ИВ. АЛ. СТ., като заемател и ЕЛ. ХР. СТ., като ипотекарен длъжник, не се дължи сумата от 49 897.60лв., съставляващо общо задължение за главница и лихви по Договор за паричен заем от 21.01.2020г., както и че не дължи сумата от 21 142.40лв., представляваща неустойка по Договор за паричен заем „Фин Старт” от 21.01.2020г., както и иск за нишожност на договора на осн. чл. 26 от ЗЗД- поради противоречие със закона.

При условията на евентуалност и ако съдът не приеме не обяви за нищожен целия договор за паричен заем, то иска се от съда да обяви за нищожни отделни клаузи от него:

- чл. 11 ал. 3 от договора- като нищожна поради накърняване на добрите нрави- чл. 26 ал.1 от ЗЗД;

- чл. 4.8 от договора- нищожна поради накърняване на добрите нрави- на осн.чл. 26 ал.1 от ЗЗД;

- чл. 17 ал. 2 от договора- като неравноправна клауза на осн. чл. 146 ал.1 във вр. с ал. 2 от ЗЗП, във вр. с чл. 143 т. 19 от ЗЗП;

Предявен е иск за обявяване за нищожен, на договор за учредяване на договорна ипотека, материализиран в Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 8, том I, рег. № 131, дело № 34/2020г. от 21.01.2020г. на СлВп при РС Р., като сключена в противоречие със закона- на осн. чл. 26 ал.1 пр. 1 от ЗЗД, във вр. с чл. 170 от ЗЗД.

Твърди се с исковата молба по делото, че на 21.01.2020г. между ИВ. АЛ. СТ., в качеството му на заемател и ответното дружество „***“ ООД, като заемодател, бил сключен договор за паричен заем „Фин Старт“, по силата на който, ответното дружество е предоставило в заем, сумата от 20 000лв. /двадесет хиляди лева/, при определен годишен лихвен процент от 40.08% и годишен процент на разходите- 48.27%.

Вземането по договора за паричен заем, е обезпечено с учредяване на договорна ипотека, материализирана в Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 8, том I, рег. № 131, дело 34/2020г. на СлВп при РС Р., със страни „***“ ООД, в качеството на заемодател и ипотекарен кредитор, ИВ. АЛ. СТ., в качеството му на заемател и ипотекарен длъжник и ЕЛ. ХР. СТ., в качеството и на ипотекарен длъжник.

Съгласно чл. 4 от договора за заем, общият размер на заема е 20000лв., договорната лихва по заема е 29 897.60лв, а общото задължение по заема, включващо заемната сума и договорната лихва, е 49 897.60лв. Сумата следва да върна в срок от 60 месеца, като първите двадесет погасителни месечни вноски са в размер на 668лв. всяка, а следващите 40 погасителни вноски- от по 913.44лв.

В чл. 11 от договора за заем, за ищеца е въведено задължение като заемополучател, в срок от 20 дни, считано от датата на предаване на заемната ми сума, да осигури обезпечение на вземането на заемодателя- трето физическо лице, солидарен длъжник, като в противен случай, дължа неустойка в размер на 21 142.40лв, която неустойка, в случай, че е начислена, следва да бъде плащана от ИВ. АЛ. СТ., заедно с всяка една от погасителните вноски, по следния начин- към всяка от погасителните вноски от № 1 до 20- да се прибавя сума в размер на 516 лв, а към всяка от погасителните вноски от №21 до 60- да се прибавя сума от 270.56лв.

Съгласно чл.17 ал.1 от договора за заем, в случай, че заемателят изпадне в забава по плащането на погасителна вноска с повече от три дни, дължа и законна лихва за забава върху забавената сума за всеки ден забава до нейното плащане или съответно до настъпване на предсрочна изискуемост на задълженията по договора.

В чл.17 ал. 2 от договора, предвидено е също така, че ако забави плащането на която и да е погасителна вноска /включително и на цялото вземане при настъпила предсрочна изискуемост/с повече от три календарни дни, заемателят е задължен да плати и всички разходи за събиране, изразяващи се в изпращане на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждане на телефонни разговори, съгласно Тарифата за дължими такси на „***“ ООД.

Съгласно чл.17 ал. 3 от договора, начислява се и неустойка в полза на заемодателя, когато

при първа допусната забава в плащането на която и да е погасителна вноски/ включително и на цялото вземане при настъпила предсрочна изискуемост/ с повече от 55 календарни дни, като в този случай заемателят следва да предостави на заемотателя съгласие за директен дебит, както и в банковата сметка по дебитното съгласие да има разполагаеми парични средства, в противен случай, дължа 500лв. неустойка за неизпълнение на договорно задължение.

Според чл.17 ал. 4 от сключения договор, ако заемателят допусне първа забава в плащането на която и да е погасителна вноски, с повече от 90 дни, трябва да предостави на заемотателя в срок от 10 дни след настъпване на 90 дневния период на забавата, определен набор от документи, описани в клаузата на догвоора, като в противен случай, дължи неустойка за неизпълнение на договорно задължение в размер на 10% от отпуснатата заемна сума/главница/.

В договора е въведена и клауза, че лихвите по чл.17 ал. 1, разходите по чл.17 ал. 2 и описаните неустойки по ал. 3 и ал. 4 и ал. 5 от чл.17, се начисляват автоматично от заемотателя, без да е нужно допълнително уведомление от заемотателя.

Сочи се в исковата молба, че със сключения договор за заем, в чл. 19 ал. 1 от договора, е уговорено от заемотателя „***“ ООД, че в случай на неизпълнение от страна на заемотателят, той може да подаде информация за състоянието на заема към Централен Кредитен регистър към БНБ, да възложи събирането по просрочения договор на трета страна, като с това ѝ предостави цялата нужна информация за просрочията по него, адрес, телефон, данни за контакт на заемателя и др., да прекрати предсрочно договора за заем, да обяви вземането по договора за предсрочно изискуемо и да предприеме принудителни мерки за неговото събиране.

Освен това, в чл.6 ал.1 от договора, заемотателят е предвидил и такса от 500лв. за разглеждане на документите.

Сочи се от ищеца че съгласно погасителния план по договора,

- общо дължимо по договора за заем/отпусната сума и договорна лихва/ е 49 897.60лв;
- общо за изплащане по кредита с неустойка, в случай, че не бъде осигурен солидарен длъжник в срока по чл. 11, ал. 1 от Раздел 5 от договора- е 71 040лв./седемдесет и една хиляди и четиридесет лева/;
- годишен лихвен процент-40.08%;
- годишен процент на разходите/ГПР/-48.27%;
- такса за разглеждане на договора- 2,5% от главницата.

При така посочените обстоятелства от фактическа страна, наведени са от ищеца с исковата молба следните правни твърдения:

1 Сключеният на 21.01.2020г. между ищеца, в качеството на заемател и ответното дружество „***“ ООД, като заемотател, договор за паричен заем „Фин Старт“, съдържа клаузи, които са нищожни;

Ищецът оспорва да е получил в заем посочената в договора сума от 20 000лв.

Навадени са доводи от ищцовата страна, че договорът за заем по своя характер е реален договор и се смята за сключен от момента, в който заемотателят даде , а заемополучателят получи заемната сума, а не от постигане на съгласието за сделката, независимо от формата на волеизявленията (така: Решение № 174 от 23.07.2010 г. на ВКС по гр.д.№ 5002/2008г.. IV г.о., ГО.

Поради изложеното поддържа се, че поради непредаване на сумата по сключения договор за заем от заемотателя на заемателя, сключения договор не е произвел правното си действие, поради което и не е възникнало парично задължение за заемателя да върне получената в заем сума, ведно с лихвите по договора.

С исковата молба са навадени доводи за това, че:

2. Договорната ипотека, материализарана в Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 8, том 1, рег. № 131, дело 34/2020г. на СлВп при РС Р., е нищожна, като сключена в противоречие със закона /чл.26 ал.1 пр.1-во от ЗЗД във вр. с чл 170 от ЗЗД./

Твърди се, че към датата на сключването на договора за ипотека, между страните няма сключен валиден договор за заем, тъй като липсват доказателства за предоставяне на заетата сума от заемотателя на заемателя по договора.

Поддържа се, че в договора за учредяване на ипотека, е записано само, че ИВ. АЛ. СТ., като заемател и ипотекарен длъжник и ЕЛ. ХР. СТ., като ипотекарен длъжник, са запознати с договора за паричен заем от 21.01.2020г. и всички приложения към него, съгласяват се с условията им и с условията на този нотариален акт ,” което не е достатъчно, за да се приеме, че ИВ. АЛ. СТ. получил или усвоил сумата по заема, както и че същата му е предоставена от „***” ООД.

От клаузата на процесния договор за ипотека, изобщо не става ясно, дали сумата по кредита е получена предварително от кредитополучателя или е предадена при изповядването на сделката пред нотариуса (за втората хипотеза няма никакви индикации в нотариалния акт).

Поддържа се с исковата молба, че е учредена ипотека за обезпечаване на задължение, каквото обективно не е възникнало- тъй като ипотекарните длъжници не са получавали посочената в договора за ипотека сума.

Навадени са правни доводи, че ипотека е нищожна на същото основание, както и договора за заем и поради това, че липсват данни за обезпеченото вземане и за конкретното основание, от което то произтича- не е посочен конкретния договор, от който произтича твърдяното общо задължение в размер на 49 897.60лв, между кои страни е сключен и дали е подписан, не е посочено кои имоти -конкретно кои вземания на кредитора обезпечават, от което пък следва, че е нарушена разпоредбата на чл.167 от ЗЗД, а това нарушение прави ипотека нищожна по силата на чл.170 от ЗЗД.

Предвид на изложеното иска се от съда да прогласи нищожността на договорната ипотека,

материализарана в Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 8, том 1, рег. № 131, дело 34/2020г. на СлВп при РС Р., като сключена в противоречие със закона (чл.26, ал.1, пр.1-во от ЗЗД във вр. с чл.170 от ЗЗД.

С исковата молба се поддържа при условията на евентуалност, ако съдът не счете де договора за паричен заем е нищожен и не е произвел правното си действие, то твърди се, че в него има нищожни клаузи:

Нищожна е клаузата на чл. 11 ал. 3 от договора за заем, според която, заемателят дължи неустойка в размер на 21 142.40 лева, при неизпълнение на задължението по чл. 11 ал. 1 от договора- за осигуряване в 20 дневен срок от датата на предаване на сумата по договора- на обезпечение- трето физическо лице-солидарен длъжник, което лице да отговаря на определени изисквания- за възраст, за работа по безсрочен трудов договор, за минимален стаж при работодателя, за сравнително висок осигурителен доход, да няма лоша кредитна история, да не е поръчител или заемател по друг договор.

Задължение на заемотателя, съгласно чл. 13 от ЗКНИП, е да извърши проверка на кредитоспособността на потребителя. В негов интерес е да сключи договора с длъжник, който да бъде надежден и от когото да очаква точно изпълнение на договорните ангажименти. Проверката за кредитоспособността на потребителя следва да предхожда вземането на решението за отпускане на заема.

В избор на кредитора са дадени редица правомощия да изисква и събира информация (чл.16 и сл. ЗПК, чл. 13 от ЗКНИП) и едва след анализа ѝ да прецени дали да предостави търсената сума. Не трябва да се забравя, че в тези правоотношения именно кредиторът се явява икономически по-силната страна. В случая, с така въведеното задължение за заемателя за представяне на обезпечение- съгласно чл.11 ал. 1 от договора- се налага извода, че кредиторът не е извършил предварителна проверка за възможностите за изпълнение от потенциалния си клиент, а вместо това въвежда изцяло в тежест на последния последиците от неизпълнението на това свое задължение.

Акцентираща се с исковата молба, че като обезпечение на заема, е осигурена и договорна ипотека, като в случай на реализиране на правата си и по нея, на практика кредиторът ще получи обезщетение в пъти по-високо от заема, който е предоставил.

Уговорени по този начин и размери задълженията за неустойки на практика водят до значително оскъпяване на заема, което превишава дори размера на главницата, без това да е обявено на потребителя в съответствие с чл. 27, ал.7 от ЗКНИП.

Поддържа се с исковата молба, че предвидената в чл. 11 ал. 3 от договора неустойка е нищожна, *поради накърняване на добрите нрави, тъй като излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.*

- не е ясно как е определена посочената неустойка, тъй като в договора няма посочен метод за това;

-същата е обвързана с уговорката за предоставяне на обезпечение по чл. 11 ал. 1 от договора- трето физическо лице-солидарен длъжник, което лице да отговаря на определени

изисквания, което задължение заемателят е невъзможно да изпълни в предвидения в калаузата срок;

-задълженията на заемателя са кумулативно предвидени, т.е. неизпълнението на едно от тях, води до възникване на задължението за заплащане на неустойката.

Поради изложените съображения, сочи се с исковата молба че неустойката не е уговорена като обезщетение за неизпълнение на договорните задължения, а е послужила за неоправдано и непосочено в договора оскъпяване на заема и увеличаване на заемната тежест на длъжника.

Поддържа се, че подобна уговорка прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията.

Навадени са доводи, че в този случай размерът на неустойката от 21 142.40 лева, е по-голям от заетата сума от 20 000 лева, поради което *се явява прекомерна* и противоречи на обезщетителната ѝ функция.

Навадени са доводи от ищеца по делото, че макар и да е уговорена като санкционна, доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, уговорената в чл. 11 ал. 3 от договора неустойка, води до скрито оскъпяване на кредита е повече от 100 % от заетата сума. Основната цел на така уговорената неустоечна клауза, е да доведе до неоснователно обогатяване на заемодателя за сметка на заемополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително е още 100 % от предоставената главница. Така уговорена неустойката надхвърля многократно очакваните вреди от неизпълнението. Поради изложените съображения ищецът излага доводи че така уговорената неустойка е в противоречие с добрите нрави, като съгласно разпоредбата на чл. 26. ал.1 ЗЗД клаузата за неустойка при уговорения размер е нищожна, поради противоречие с добрите нрави и като такава, не е породила действие още към датата на сключване на договора.

Сочи се още с исковата молба, че уговорения в договора размер на разходите по кредита за потребителя като ГПР от 48.27%, нараства допълнително с размера на неустойката по чл.11 от договора. Включена по този начин в погасителните вноски, тази неустойка по същество е добавък към възнаградителната лихва на търговеца- заемодател и го обогатява неоснователно, доколкото именно лихвата би се явила цена на услугата по предоставения заем и в този смисъл би представлявала и печалбата на заемодателя. Т.е., очевидно е, че клаузата на чл.11 от договора, въвежда още един сигурен източник на доход на икономически по-силната страна. Тази разпоредба противоречи и на заложените в договора проценти на ГПР - 48.27% и посоченият общ размер на плащанията от 49 897.60лв. /главница и договорна лихва/.

Макар да е предвидена като неустойка в договора при неизпълнение, сумата по чл.11, ал. 3 от договора, представлява предварително отчетена в падежните вноски сума, която не ми е била известна на заемателят като потребител и не му е разяснена към момента на сключването

на договора.

Поддържа се с исковата молба, че уговорената неустойка по чл. 11 ал. 3 от договора е в противоречие с уговореното между страните с чл. 4 от договора, където изрично е предвидено, че общият размер на всички плащания на заемателя към заемотателя, възлизат на сумата от 49 897.60 лева, като разпоредбата очевидно не включва оскъпяването с неустойката по чл.11 ал. 3 от договора за кредит.

Поради изложените съображения, поддържа се още от ищеца с исковата молба, че клаузата на чл.11 от договора *е неправопавна*, като противоречи на добрите нрави и добрите търговски практики, тъй като съставлява *директно уговорка във вреда на потребителя*, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води *до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя*, като задължава последният при неизпълнение на неговите задължения, да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка, /чл.143 т.5 ЗЗП/.

По изложените съображения, поддържа се *нищожност* на клаузата по чл. 11 ал. 3 от договора, като се възразява че ИВ. АЛ. СТ. не дължи уговорената неустойка в размер на 21 142.40 лева на ответника „***“ ООД.

С исковата молба са наведени доводи за нищожност на клаузата на чл. 17 ал. 2 от договора за заем, според която, при забава в плащането, се дължат такси в размер, съгласно Тарифата за дължими такси на „***“ ООД, за разходи за провеждане на телефонни разговори, посещения на адрес, изпращане на писмени покани и електронни съобщения за събирането на просрочените вземания.

Възразява се от ищеца, че срещу заплащането на тези суми не се дължи никакво поведение от страна на заемателя, а точно обратно- изискуемостта им следва автоматично от момента на изпадане на длъжника в забава. В случай на неизпълнение или забавено изпълнение, заемополучателят следва да заплаща отнапред определени разходи за действия по събиране на задължението.

Посочената клауза според ищеца *е неправопавна по смисъла на чл. 143 т. 19 от ЗЗП*, тъй като представлява уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя, като изключва или ограничава правата на потребителя, произтичащи от закон.

Клаузата е нищожна по смисъла на чл.146 ал.1 вр. ал. 2 от ЗЗП, тъй като е неправопавна и не е уговорена индивидуално, тъй като е била изготвена предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието ѝ, още повече че става въпрос за типов договор при общи условия.

Горните мотиви за неправопавност важат и за чл. 6 ал. 1 от договора, според която заемотателят удържа и такса от 500лв, за разглеждане молбата за сключване на договора за паричен заем.

Такава такса не се дължи по силата на чл. 27 ал. 2 от ЗКНИП, тъй като заемателят не следва

да заплаща такси за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Разглеждането на документите за заем е част от усвояването на кредита, поради което такса за такъв вид разглеждане, не се дължи. Налага се извод, че тази такса е всъщност печалба за кредитора, надбавка към главницата, която се плаща периодично, поради което трябва да е част от ГЛП и ГПР, като в случая, това законово изискване не е спазено. Клаузата е нищожна по смисъла на чл. 146 ал.1, във вр. ал. 2 от ЗЗП тъй като е неравноправна и не е уговорена индивидуално, тъй като е била изготвена предварително и поради това заемерят като потребител не имал възможност да влияе на съдържанието ѝ.

Поддържа се с исковата молба, че чл. 19 ал.1 от договора за паричен заем, е *неравноправна клауза по смисъла на чл. 143 т. 19 от ЗЗП*, тъй като представлява уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Посочената клауза позволява на търговеца да уведоми широк кръг от лица в случай на неизпълнение от страна на потребителя, което представлява недопустимо вмешателство в личната и правна сфера на последния. Това е така тъй като правата и задълженията на потребителя по договора за паричен заем съществуват самостоятелно и независимо от други видове правоотношения. В случая, в посочената разпоредба от договора, уведомяването на трети лица е неправомерно, тъй като преследва недопустима от закона цел- увреждане на потребителя. Това противоречи на добрите нрави и няма реална полза за търговеца.

Поддържа се с исковата молба, че след прекратяване на договора и обявяването му за предсрочно изискуем, дори по вина на заемателя като потребител, изискуема става само главницата по отпуснатия заем. Договорената възнаградителна лихва е цената, която потребителят заплаща на кредитора за ползването на отпуснатата в заем сума през определен период от време. Посочената разпоредба неправомерно вменява в тежест на потребителя заплащането на всички начислени или подлежащи на начисляване до крайна дата на издължаване на кредита лихви в случаите на предсрочно прекратяване на договора за заем.

Поддържа се че клаузата на чл. 19 ал.1 от процесния договор е нищожна по смисъла на чл.146 ал. 1, във вр. с ал. 2 от ЗЗП, тъй като е неравноправна и не е уговорена индивидуално, като е била изготвена предварително и поради това заемателят като потребител, не е имал възможност да влияе върху съдържанието ѝ.

Поддържа се с исковата молба че е нищожна като неравноправна, клаузата на чл. 4.8 от договора за заем, според която, годишният лихвен процент е 40.08%, като уговорена в прекомерно висок размер.

Развити са съображения с исковата молба, че противоречащи на добрите нрави са уговорки, с които се цели постигане на неприсъщ резултат на конкретния вид сделка, при който едната страна се обогатява неоснователно за сметка на другата, използвайки икономически по-силната си позиция и подготвеност за участие в гражданския и търговския оборот. При договорите за заем уговорената възнаградителна лихва представлява насрещна престация на

заемателя, която е възнаграждение за заемодателя за това, че последният е предоставил ползването на парична сума на заемателя. Поради това уговореният лихвен процент на възнаградителната лихва следва да бъде такъв, че да компенсира заемателя за това, че се е лишил временно от определена парична сума, предоставяйки я на трето лице, но да не води до неоснователното му обогатяване за сметка на насрещната страна по договора за заем. Преценката дали дадена клауза е нищожна, поради противоречие с добрите нрави се прави с оглед момента на сключване на договора и като се съобразят всички обстоятелства, относими към нея. Според приетото в практиката на ВКС (Решение 906/ 2004г. по гр.д. 1106/ 2003г. на ВКС, II ГО, Решение 378/2006г. по гр.д. 315/2005г. на ВКС, II ГО, Определение 901/2015г. по ч.гр.д. 6295/2014г. на ВКС, IV ГО), като е прието че в противоречие с добрите нрави е уговорката за възнаградителна лихва, *надвишаваща трикратния размер* на законната лихва, а когато възнаградителната лихва е уговорена по обезпечено задължение - надвишаваща двукратния размер на законната лихва.

В настоящия случай, задълженията по договора за кредит са обезпечени с ипотека, като уговорената възнаградителна лихва е в размер на 40.08% годишно, върху заемната сума.

Или срещу предоставените в заем парични средства от 20 000 лева, заемателят получава и 29 897.60 лихви или 1,5 пъти повече от предоставеният от него заем.

Ищецът моли съда да приеме клаузата за възнаградителна лихва за *нищожна*, поради противоречието ѝ с добрите нрави. Предоставеният заем от заемодателя е обезпечен с ипотека, а размерът на уговорената за ползването му възнаградителна лихва от е 40.08%-годишно върху заетата сума от 20 000, определено надхвърля двукратния размер на законната лихва по просрочени задължения.

Предвид горното, клаузата от договора за заем- чл.4.8, предвиждаща задължение за заплащане на възнаградителна лихва е нищожна, като накърняваща добрите нрави. Чрез нея се излиза извън присъщия на възнаградителната лихва резултат- възнаграждение за предоставеното ползване на парични средства, и се стига до неоснователно обогатяване на заемателя.

С исковата молба са представени писмени доказателства, направени са доказателствени искания: да бъдат допуснати и назначени по делото- съдебно счетоводна експертиза, да бъде изискано за да бъде приобщено към доказателствата по делото- ч.гр. дело № 2009/2019г., по описа на РС Благоевград.

В срока по чл. 131 от ГПК по делото е депозиран писмен отговор на исковата молба от „***“ ООД, чрез пълномощника юрисконсулт П.К., с който е изразено становище, че предявените искове са процесуално допустими, но неоснователни и недоказани по размер.

Навадени са с отговора на исковата молба възражения по нейната редовност, които са отстранени след като съдът е оставил първоначалната искова молба без движение.

С писмения отговор от ответника не се оспорват наведените с исковата молба фактически твърдения:

Признава се, че между страните по делото е сключен договор за паричен заем „Финстарт“ от

21.01.2020г., между „****“ ООД, в качеството му на ЗАЕМОДАТЕЛ, ИВ. АЛ. СТ., в качеството му на ЗАЕМАТЕЛ и ЕЛ. ХР. СТ., в качеството и на ИПОТЕКАРЕН ДЛЪЖНИК. Договорът за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. е подписан от страните, както на указаното за целта място, така на всяка страница, като самият договор е с нотариална заверка на подписите извършена от Нотариус К.М., нотариус в район РС Р. с рег. №061 на нотариалната камара, удостоверил подписите със заверка с рег. №139, от която също ясно е че: за „****“ ООД, в качеството му на ЗАЕМОДАТЕЛ се е подписало упълномощено лице, ИВ. АЛ. СТ. се е подписал в качеството му на ЗАЕМАТЕЛ, а съпругата му ЕЛ. ХР. СТ. се е подписала като ИПОТЕКАРЕН ДЛЪЖНИК.

Приложен е Погасителния план, неразделна част от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., който е подписан от същите страни и в същото им качество.

Страни по сключения договор за учредяване на ипотека с Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 12, том I, рег. № 141, дело № 10 от 21.01.2020г. са също „****“ ООД, в качеството му на ЗАЕМОДАТЕЛ, ИВ. АЛ. СТ. в качеството му на ЗАЕМАТЕЛ и ЕЛ. ХР. СТ. в качеството и на ИПОТЕКАРЕН ДЛЪЖНИК.

Не е спорно по делото, че ИВ. АЛ. СТ. и ЕЛ. ХР. СТ. са съпрузи-видно от Удостоверение за семейно положение, съпруг/а и деца издадено от община Р. с изх. №46/10.01.2020г.

Не се възразява от ответника по делото, чрез неговия пълномощник, да бъдат отделени като безспорни между страните и ненуждаещи се от доказване следните обстоятелства, а именно:

1. Между страните „****“ ООД и И.А. С. е сключен Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., по силата на който „****“ ООД се задължава да предостави на И.А. С. главница по договор за кредит в размер на 20 000 лева, по реда и условията на подписания договор за паричен заем, като „****“ ООД в качеството си на кредитор добросъвестно е изпълнило задълженията си;

2. Не е спорно между страните и, че И.А. С. не е предоставил договореното между него и „****“ ООД обезпечение по чл. 11 от Договора за паричен заем;

3. Между страните не е налице спор, че И.А. С. не е предоставил директен дебит по чл. 17 ал. 3 от Договора за паричен заем.

Възразява се с писмения отговор на исквата молба от ответната страна, че описаната неустойка, която се начислява при непредставяне на трето ФЛ като солидарен длъжник от страна на заемателя по договора, в срок от 20 дни след усвояване на сумата, която в настоящия договор за периода от 21.01.2020г. до 23.11.2020г. е в общ размер на 4 256.96лв., *не е прекомерна* по смисъла на закона. Същата е определена съгласно предвиденото в сключения Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. и Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 12, том I, рег. № 141, дело № 10 от 21.01.2020г., като неустойката в този случай изпълнява своята обезпечителна функция и не може да се приеме че е прекомерна.

Оспорва се с писмения отговор по реда на чл. 131 от ГПК, твърденията на ищцовата страна

за нищожност на начислената неустойка по смисъла на чл. 11 от договора за паричен заем, тъй като характера на начислената неустойка е обезпечителен. Сочи се, че тази неустойка е уговорена под отлагателно условие и само ако заемателят, в 20 дневен срок от усвояването на заемната сума, не представи на заемотателя обезпечение- трето ФЛ солидарен длъжник, отговорящо на условията посочени в чл. 11 ал.1 т. 1-6 от сключения договор. Възражава се от ответната страна, че така определената неустойка по размер, излиза извън обезпечителните и гаранционните си функции.

Оспорва се с отговора на исковата молба от ответника чрез неговия пълномощник и твърдението на ищците за прекомерен размер на неустойката. Поддържа се от ответната страна, че същата не е прекомерна и не излиза извън пределите на присъщите и обезщетителна и обезпечителна функции. Сочи се, че във всеки случай на предоставяне на потребителски кредит, финансовата институция следва да държи сметка за носения риск във връзка с отпускането на кредита. Рисковият профил на клиента се оценява преди момента на сключване на договора за заем, като към този момент се преценява и носения от финансовата институция финансов риск. Нивото на риска, от своя страна, зависи от редица фактори от обективен характер, като част от тях са изначално известни на кредитора (напр. факторите, свързани с платежоспособността на потребителя), а друга част зависят от точното изпълнение на договора от страна на потребителя. Кредиторът следва да съобрази и оцени риска не само в контекста на данните, налични в справката от Централния кредитен регистър или в друга база данни, използвана в Република България за оценка на кредитоспособността на потребителите, но и с оглед на предвидените механизми за обезпечение на задължението.

Тъй като обезпечението на задължението е съществен елемент от решението на заемотателя за сключване на договор за заем, когато е оценил кредитоспособността на клиента, кредиторът е приел да поеме финансовия риск и да сключи договор за заем, но при условие- че същият предостави надлежно обезпечение- трето ФЛ солидарен длъжник, отговарящо на поставените условия. Само тогава кредиторът има интерес да сключи договор за заем с клиента и да поеме финансовия риск. Неизпълнението на това задължение от страна на заемателя води до повишаване на опасността от невъзможност за събиране на задължението, в случай на неизпълнение на задължението от страна на длъжника в уговорените срокове.

Поради тази причина, за недопускане на неравновесие между правата и задълженията на заемотателя и потребителя, страните при подписването на договора са се съгласили, че в случай на неизпълнение на същественото задължение за предоставяне на обезпечение, вредите от неизпълнението ще бъдат ликвидирани чрез единствения възможен и нормативно допустим способ за това - чрез включване на клауза с неустойка в посочения размер. По този начин съобразно изискванията на чл. 92 ЗЗД, страните са договорили неустойка, която да обезпечи изпълнението на поетото задължение за предоставяне на обезпечение в една от двете форми. Излагат се съображения, че действащото българско законодателство дефинира задължението за представяне на обезпечение като съществено за интереса на кредитора- с

разпоредбата на чл. 71 от ЗЗД, предоставена е възможност на кредитора да търси изпълнението на срочно задължение и преди срока, когато длъжникът е станал неплатежоспособен, или със своите действия е намалил дадените на кредитора обезпечения, или не му е дал обещаните обезпечения.

Поддържа се с писмения отговор на ИМ, че предоставянето на обезпечение- трето физическо лице солидарен длъжник, зависи изцяло от волята и действията на потребителя. При неизпълнение на поетото договорно задължение за представяне на обезпечение, заемателят де факто едностранно и без оглед на волята на кредитора е увеличил носеният от заемотателя финансов риск. Това увеличаване на риска се случва пост фактум и представлява едно бъдещо несигурно събитие, което с оглед презумпцията за добросъвестност при договарянето и сключването на договори по чл. 12 ЗЗД, не би могло да бъде презюмирано изначално от кредитора. Кредиторът не е могъл и не е бил длъжен да предвиди при сключването на договора, че въпреки че е информирал клиента за задължението му за предоставяне на обезпечение, ищецът е договарял недобросъвестно с изначално намерение да не предостави уговореното обезпечение. Обратното би означавало да се приеме, че съдът бонифицира недобросъвестната страна по договора в нарушение на чл. 12 ЗЗД и в нарушение на общоприетия принцип в правото за черпене на права от собственото недобросъвестно поведение.

След като заемателят ИВ. АЛ. СТ. изначално е бил наясно, че не може да предостави исканото от кредитора обезпечение - трето физическо лице солидарен длъжник, то същият очевидно е договарял недобросъвестно в нарушение на изискванията на чл. 12 ЗЗД с ясното намерение да лиши кредитора от обезпечение по кредита. В случай, че договореният между страните 20-дневен срок е бил недостатъчен за осигуряване на обезпечение, потребителят е следвало да информира за това кредитора, като отправи писмено искане за удължаване на договорения срок, ако същият не е бил достатъчен, или пък да предложи друго заместващо обезпечение. В настоящия случай клиентът не е сторил нито едно от двете неща.

Поддържа се с отговора на ИМ от ответника чрез неговия пълномощник, че в конкретния случай в резултат на неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение за кредитора са настъпили конкретни вреди, тъй като ищецът не е изпълнил задълженията си по договора за заем за връщане на получената като кредит сума и е изпаднал в просрочие. Поддържа се, че в резултат на неизпълнението на задължението на ищеца за представяне на обезпечение, както и в резултат на цялостното неизпълнение на задълженията му по договора за заем, дружеството заемотател е претърпяло вреди, които следва да бъдат компенсирани- чрез заплащане на неустойка в договорения размер.

Наведени са доводи с отговора на ИМ, че дори да се приеме, че договорената неустойка е прекомерна, това не обуславя извод за нищожност на целия договор за кредит, а до нищожност единствено на тази клауза - по аргумент от чл. чл. 29 ал. 10 ЗКНИП. В допълнение към това следва да се съобрази и разпоредбата на чл. 26 ЗЗД, дефинираща изрично, че нищожността на отделни части от договора не влече нищожност на целия договор, ако сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. Вън от съмнение е

обстоятелството, че договорът за кредит би бил сключен и без клаузата за неустойка за непредставяне на обезпечение. Дори да се приеме, че договорената между страните неустойка е прекомерна и е уговорена в противоречие с добрите нрави, то по смисъла на чл. 29, ал. 10 ЗКНИП на обявяване за нищожна подлежи единствено клаузата за неустойка, а действието на договора за кредит следва да бъде запазено в съответствие с възприетия с чл. 26 ЗЗД принцип- целта е да се запази договорното отношение, такъв е духът на цялостната правна уредба - нищожност на цялото правоотношение да се прогласява само при най-тежки пороци.

Като неоснователно в тази връзка се определя от ответника твърдението на ищцовата страна, че с неустойката се цели натоварване на кредитополучателя с допълнителни финансови разходи, тъй като обезпечението изпълнява ролята на гаранция, че заемотелът ще получи вземането си, породено от договора за кредит, дори ако заемополучателят не изпълни в срок задължението си, а именно да заплати уговорените в договора за заем погасителни вноски. От тук следва и целта на неустойката, уговорена в договора за паричен заем, а именно да компенсира причинените на кредитодателя вреди, вследствие на неизпълнение на договорното задължение за предоставяне на обезпечение- трето физическо лице солидарен длъжник, което ще гарантира изпълнението на договорното задължение на кредитополучателя.

Акцентиращ се с писмения отговор, че Кредиторът по всеки един договор за паричен заем предварително знае каква договорна лихва може да очаква, а относно неустойката начисляването ѝ или липсата на такова зависи изцяло от действията/ бездействията на Кредитополучателя.

Оспорва се с писмения отговор твърдението на И.А. С., че не дължи плащане по чл. 17 ал. 2, на разходи за провеждане на телефонни разговори, посещения на адрес, изпращане на писмени покани и електронни съобщения за събиране на просрочените му задължения- като от ответната страна се прилагат документи, че такива разходи са действително направени.

Оспорва се от ответната страна твърдението на ищеца, че в чл. 6 ал. 1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., е предвидена и такса от 500 лева за разглеждане на документите, като неправилно и необосновано. Сумата е 2,5 % от отпуснатата главница, и е такса за разглеждане на Молбата за сключване на договор за заем, което не е обвързано с Договора за паричен заем.

Излагат се съображения с писмения отговор на ИМ, че неоснователно и необосновано е искането на ищеца да плати *само чистата стойност на кредита, без лихвата и другите разходи по кредита*. Това е Договор за паричен заем/възмездна сделка по своя характер/, обезпечен с ипотека, в който, както и в Анекса към него, се съдържат задълженията за плащане на договорна лихва, задълженията за заплащане на евентуална неустойка и разходи. Възникването на тези вземания е обусловено от настъпване на конкретен правопораждащ факт- виновно неизпълнение на договорно задължение, както и от самото неизпълнение и момента на неговото осъществяване във времето е обусловено не само от възникването на вземанията/задължения за неустойка, но и техния конкретен размер.

Оспорва се твърдението, наведено с ИМ, че договореният фиксиран годишен лихвен процент в размер на 40.08% е в ущърб на потребителя и в разрез с изискванията за добросъвестност. Спазена е законовата разпоредба на чл. 29 ал. 9 от ЗКНИП, че годишният процент на разходите *не може* да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. ЗКНИП не ограничава изрично размера на лихвата, въпреки това такова ограничение се въвежда с чл. 29 ал. 9 от ЗКНИП, тъй като лихвата е компонент от ГПР. В случая лихвата е единствения разход взет предвид от кредитора при определяне размера на ГПР, като същият е изцяло в рамките на разпоредбите на чл. 29 ал. 9 от ЗКНИП.

Съдът не би могъл да извършва оценка на лихвата по кредита, когато кредиторът е спазил заковите разпоредби-лихвата е по преценка на страните по договора, когато не нарушават закона. Приемането на обратното би натоварило съда с несвойствени за него функции да определя цената на кредита и би накърнило същественото свободата на договаряне между страните прогласена в чл. 9 ЗЗД.

Развити са съображения с отговора на ИМ, че по икономическата си същност възнаградителната представлява възнаграждение /цена/, което се дължи за ползване на паричната сума определено време. Срещу това, че Заемодателят се лишава временно от парите дадени в заем, той получава еквивалентно благо-лихва, поради което тя може да се нарече възнаградителна. Гражданското право признава такава сам като договорена лихва, т.е. трябва да има изрична клауза от договора за да се дължи лихва за ползването на паричната сума. След м.01.1991г., Министерският съвет не ограничава размера на договорната възнаградителна лихва и страните са свободни при договарянето му, тоест не е налице установен императивен лимит. „***“ ООД е търговска организация с цел печалба, която се генерира от възнаградителната лихва по кредита. Подписвайки договора за паричен заем ищецът е бил информиран за размера на лихвата, която дължи, разбрал е свойството и значението на своите действия и се е съгласил да получи определена сума като се задължава да плати съответната лихва. Спазвайки принципа „*pacta sunt servanda*” (договорите трябва да се спазват) „*** ООД е изпълнило своите задължения и е добросъвестно лице относно И.А. С..

Акцентиращ се с писмения отговор по реда на чл. 131 от ГПК, че ищецът е *направил плащане по кредита*. Наличието на плащане говори за систематичност в действията на ищеца, което категорично противоречи на твърденията му, че сключения договор за паричен заем е нищожен. Ако едно лице смята определен договор за нищожен, то няма да заплаща въобще или би заплатило много малко, в конкретния случай това не е така. Плащането показва воля от страна на ищеца да спазва в цялост подписания договор за паричен заем.

С писмения отговор се подчертава пред съда, че ищецът в нито един момент при отношенията си със „***“ ООД, не е бил добросъвестен и дори еднократното му плащане на първата погисителна вноска на падежа, е частично, а не в пълния и размер.

Като неоснователни се определят твърденията наведени с исковата молба по делото, че заемателят ИВ. АЛ. СТ. не е получил дължимите суми по Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. Поддържа се, че заемот е превел сумата от 18 769.40лв.- на 22.01.2020г., съгласно чл. 6 от сключения договор, поради което неоснователно е възражението че поради липса на реално предаване на паричната сума, сключения между страните договор не е произвел правното си действие.

При изложените съображения, иска се от съда да постанови решение, с което да отхвърли предявените искове като неоснователни и недоказани. При условие на алтернативност, в случай че съдът намери неустойката за прекомерна или за нищожна в нарушение на разпоредбата на чл. 29 ал. 9 от ЗКНИП, да приложи разпоредбата на чл. 29 ал. 10 от ЗКНИП и да прогласи нищожността само на клаузата за неустойка.

Претендират се направените разноски от ответника в настоящото производство пред първата съдебна инстанция, включително юрисконсулско възнаграждение, в размер на 2 000лв.

По делото са събрани писмени доказателства, представени от страните с исковата молба и отговора към нея.

Съдът е допуснал и изслушал заключението на експерта по изготвената съдебно икономическа експертиза, като изцяло възприема изводите на в.л. Р.В., като пълно, достоверно, обосновано и компетентно изготвено.

В плодоариите си при устните състезания по делото, служебният защитник на ИВ. АЛ. СТ.- адв. В.В. и процесуалният пълномощник на ищцата ЕЛ. ХР. СТ. по делото- адв. Биляна Благоева, молят съда да уважи предявените искове като основателни и доказани, въз основа на основанията изложени в исковата молба по делото.

Претендират се разноските направени от ищцата ЕЛ. ХР. СТ. по делото, съобразно представен списък по чл. 80 от ГПК, включително адвокатски хонорар за процесуалния и пълномощник, съобразно чл. 38 ал.1 т. 2 от ЗА.

Процесуалният пълномощник на дружеството ответник- юрисконсулт Петър Ковънлъшки, оспорва предявените искове, като моли съда да ги отхвърли изцяло като недоказани и неоснователни. При условията на алтернативност и в случай че съдът приеме за нищожни само отделни части от сключения договор, да обяви тяхната нищожност, като сключения договор между страните да запази действието си.

Претендират се от ответната страна разноски за юрисконсулско възнаграждение, в размер на 2 000лв.

На осн.чл. 78 ал. 5 от ГПК, своевременно е наведено от ищцовата страна, възражение за прекомерност на претендираното юрисконсулско възнаграждение, като се иска от съда редуцирането му до минималното предвидено в наредбата за плащане на правна помощ.

За да се произнесе в рамките на правомощията си, въз основа на доказателствената съвкупност, формирана от събраните по делото писмени доказателства и заключенията

на експерта по приетата СИЕ, съдът при самостоятелна оценка и анализ и по вътрешно убеждение съобразно разпоредбата на чл. 12 от ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

Не е спорно между страните по делото, а установява се и от събраните по реда на ГПК писмени доказателства, че между страните- „***“ ООД, ЕИК ***, в качеството на ЗАЕМОДАТЕЛ и ИВ. АЛ. СТ., ЕГН *****, в качеството на ЗАЕМАТЕЛ и ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН *****, в качеството на ипотекарен длъжник, е сключен Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.

Съгласно чл. 1 от процесния договор, заемотелят се е задължил да предаде в заем на заемотеля- сума от 20 000лв., съгласно Закона за кредитите на недвижими имоти на потребителите, при условията уговорени в договора, а заемотелят се е задължил да изплати получения заем, ведно с уговорената договорна лихва и такси по него, в срок от 60 месеца от сключването на договора, като бъдат изпълнени всички задължения поети със договора за заем.

Вземането на заемотелят по сключения договор за паричен заем е било обезпечено с учредяване на договорна ипотека, материализирана в НА за учредяване на договорна ипотека № 12, том I, рег. № 141, дело № 10/2020г. по описа на Нотариус К.М., с рег. № 061 в НК, видно от която в полза на кредитора е ипотекиран недвижим имот, собственост на ищците по делото. Ищцата ЕЛ. ХР. СТ. се е задължила солидарно да отговара на дълга на съпруга си по сключения договор за заем, в качеството и на ипотекарен длъжник.

Съгласно договореното между страните с чл. 4 от договора, общият размер на заемната сума е 20 000лв.; договорната лихва по заема е 29 897.60лв, а общото задължение по заема, включващо заемната сума и договорната лихва, е 49 897.60лв.

Уговорено е сумата да се върне в срок от 60 месеца, като първите 20 погасителни месечни вноски да са в размер на 668лв. всяка, а следващите 40 погасителни вноски- от по 913.44лв.

Към сключения Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., е приложен подписан от страните Погасителен план /Приложение № 1/, от който е видно, че първото плащане е следвало да се извърши на 24.02.2020г.

Съгласно чл. 6 ал.1 от договора, предвидена е в договора за заем и такса от 500лв., платима от заемотеля, за разглеждане на документите.

В чл. 4.8 и 4.9 от процесния Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., уговорена е между страните: Годишен лихвен процент: 40.08% за целия срок на договора и ГПР/годишен процент на разходите/: 48.27% който е изчислен към датата на сключване на договора и съставлява общите разходи по заема за потребителя, като се изчислява на база отпуснатата главница, годишния лихвен процент и срока на заема.

С чл. 6 от сключения между страните Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., заемотелят се е задължил да предаде на заемотеля собствеността върху заемната сума от 20 000лв./главница/, по начина описан в договора.

Видно от представеното и прието като писмено доказателство по делото Платежно нареждане за кредитен превод от 21.02.2020г., че по сметката на ИВ. АЛ. СТ. в „***“ АД е преведана сумата от 18 769.40лв., с посочено основание- „ипот. Заем съгл. Д-р 389037/21.01.2020г.“

От писменото заключение на експерта Р. В. по приетата от съда СИЕ се установява, че от главницата- заемната сума от 20 000лв., са приспаднати суми, които по силата на клаузи от договора са били възложени на заемателя- по чл. 6.1- такса от 500.00лв.; по чл. 6.2- разносните за учредяване на договорна ипотека- 468.60лв.- 184.98лв. и по т.6.3- разносните за сключване на застрахователна полица- 30.60лв. В заключението си вещото лице сочи, че след приспадане на възложените на заемателя разноси по цитираните текстове от договора, на ИВ. АЛ. СТ. е била преведана сума с 46.42лв. по- малко от дължимата.

В раздел „Обезпечения“ на сключения между страните Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., в чл. 11 за ищеца е въведено задължение като заемополучател, в срок от 20 дни, считано от датата на предаване на заемната ми сума, да осигури обезпечение на вземането на заемотателя- трето физическо лице, солидарен длъжник, което да отговаря на изискванията по т. 1 до т. 6 от договора, като в противен случай, дължи неустойка в размер на 21 142.40лв, която неустойка, в случай, че е начислена, следва да бъде плащана от ИВ. АЛ. СТ., заедно с всяка една от погасителните вноски, по следния начин- към всяка от погасителните вноски от № 1 до 20- да се прибавя сума в размер на 516 лв, а към всяка от погасителните вноски от № 21 до 60- да се прибавя сума от 270.56лв.

В писменото си заключение по приетата СИЕ, вещото лице Р. В. пояснява, че първите 20 погасителни вноски по приложения по делото Погасителен план, включват в себе си само договорната лихва по договора, а останалите 40 погасителни вноски са анюитетни и включват в себе си пропорционалната част от главницата и договорната лихва от 40.08%.

Съгласно чл.17 ал.1 от договора за заем, в случай, че заемателят изпадне в забава по плащането на погасителна вноска с повече от три дни, дължа и законна лихва за забава върху забавената сума за всеки ден забава до нейното плащане или съответно до настъпване на предсрочна изискуемост на задълженията по договора.

В чл.17 ал. 2 от процесния договор, договорено е между страните, че ако забави плащането на която и да е погасителна вноска/включително и на цялото вземане при настъпила предсрочна изискуемост/с повече от три календарни дни, заемателят е задължен да плати и всички разходи за събиране, изразяващи се в изпращане на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждане на телефонни разговори, съгласно Тарифата за дължими такси на „***“ ООД.

Съгласно чл.17 ал. 3 от договора, начислява се и неустойка в полза на заемотателя, когато при първа допусната забава в плащането на която и да е погасителна вноска/ включително и на цялото вземане при настъпила предсрочна изискуемост/с повече от 55 календарни дни, като в този случай заемателят следва да предостави на заемотателя съгласие за директен дебит, както и в банковата сметка по дебитното съгласие да има разполагаеми парични

средства, в противен случай, дължа 500лв. неустойка за неизпълнение на договорно задължение.

Според чл. 17 ал. 4 от сключения договор, ако заемателят допусне първа забава в плащането на която и да е погасителна вноска, с повече от 90 дни, трябва да предостави на заемотателя в срок от 10 дни след настъпване на 90 дневния период на забавата, определен набор от документи, описани в клаузата на договора, като в противен случай, дължи неустойка за неизпълнение на договорно задължение в размер на 10% от отпуснатата заемна сума/главница/.

В процесния по делото договор е въведена и клауза, че лихвите по чл.17 ал. 1, разходите по чл.17 ал. 2 и описаните неустойки по ал. 3 и ал. 4 и ал. 5 от чл.17, се начисляват автоматично от заемотателя, без да е нужно допълнително уведомление от заемотателя до заемателя за това.

Видно е от писмените доказателства по делото, че със сключения договор за заем/чл. 19 ал. 1/, уговорено е в случай на неизпълнение от страна на заемателя- ИВ. АЛ. СТ., заемотелят „***“ ООД- да може да подаде информация за състоянието на заема към Централен Кредитен регистър към БНБ, да възложи събирането по просрочения договор на трета страна, като с това ѝ предостави цялата нужна информация за просрочията по него, адрес, телефон, данни за контакт на заемателя и др., да прекрати предсрочно договора за заем, да обяви вземането по договора за предсрочно изискуемо и да предприеме принудителни мерки за неговото събиране.

С чл. 19 ал. 2 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., договорена е в полза на заемотелят кредитор- „***“ ООД, обявяване на предсрочна изискуемост на задълженията на заемателя- ИВ. АЛ. СТ., с изпращане на изрично уведомление до него, в случаите изрично предвидение от т. 1 до т. 5 от цитираната законова разпоредба.

Установява се от заключението на експерта Р. В., по приетата от съда СИЕ, че длъжникът заемател ИВ. АЛ. СТ. е извършил при това само частично плащане на първата погасителна вноска, с падеж 24.02.2020г., като е заплатил 156лв. за погасяване на дължимата лихва и сумата 516лв. за неустойки. След това няма данни за погасяване на дължимия заем от солидарните длъжници- ИВ. АЛ. СТ. и съпругата му ЕЛ. ХР. СТ..

Поради неизпълнение на задълженията на длъжниците за внасяне на погасителните вноски по договора за заем, кредиторът „***“ ООД е изпратил нотариална покана до ИВ. АЛ. СТ. и съпругата му ЕЛ. ХР. СТ., с която на основание чл. 19 ал. 3 т. 5 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., се възползвал от правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем. В нотариалната покана ясно е посочено основаниято за това, както от Нотариус К.М. и получена лично от ИВ. АЛ. СТ., на 19.11.2020г. Тъй като на длъжниците е бил даден срок за доброволно изпълнение от 5 дни, то следва да се приеме че предсрочната изискуемост на кредита е настъпила считано от 24.11.2020г.

Срещу длъжниците е образувано изпълнително дело и е започнало принудително изпълнение за събиране на дължимите суми.

В писменото си заключение по делото, в лица Р. В. сочи, че с Постановление № 426 от 18.12.2014г. е определен размера на законната лихва, която включва основния лихвен процент на БНБ, в сила от първи януари на съответната некуща година, плюс 10 процентни пункта. Соци се в заключението, че за периода на кредита законната лихва е в размер на 10%. ГПР на кредита е 48.27% и същият надвишава законната лихва 4.8 пъти.

Видно от писменото заключение, размера на дължимата законна лихва, за срок на договора е 6 934.00лв., разпределена по години.

При отговор на въпрос 4, експерта Р. В. сочи в писменото си заключение, че разходът за кредита се оскъпява с начисляването на наустойката, а ГПР дава информация за допълнителните разходи по кредита. В заключението си експерта сочи, че в настоящия казус, по данни получени от счетоводството на „***“ ООД и ползван от експертизата кредитен калкулатор, при изчисляването на ГПР се установява, че при неговото формиране са взети в предвид само дължимата главница и разходите за дължимата възнаградителна лихва. В ГПР не се начисляват неустойки, тъй като те стават дължими само в изрично предвидените в договора случаи на неизпълнение на конкретно поети от длъжника задължения.

Вещото лице сочи в писменото си заключение, че подлежащите на връщане суми от длъжника по договора за заем са в размер на 49 897.60лв., включващи главница и възнаградителна лихва. Размера на дължимата наустойка е 21 142.40лв. В този смисъл процентът на неустойката от дължимата за връщане сума е в размер на 42.37%

Размерът на разглеждането на заявката по чл. 6.1 от договора е 500лв., като според заключението на експерта, общото задължение е размер на 71 540.00лв. Това дава основание на Р. В. да посочи, че процентът на оскъпяване на кредита с включената неустойка и такси за разглеждане на заявката е в размер на 143.37%

При разпита и в открито съдебно заседание, експерта Р. В. е отговорила на въпросите поставени от ответната страна, като сочи следното:

-по въпрос № 5 подлежащата на връщане сума е в размер на 6 528лв.- представляващи възнаградителната лихва до датата на предсрочната изискуемост 23.11.2020г.;

-размерът на неустойката, до дата 23.11.2020г. е 4 644 лева. Тогава процентът на неустойката спрямо подлежащата на връщане сума е в размер на 71,14 %.

-по въпрос № 8 общото задължение по кредита до датата на предсрочната изискуемост 23.11.2020г. е в размер на 11 672лв., включващи дължимата лихва в размер на 6 528лв., дължимата неустойка в размер на 4 644лв. и платената сума по чл. 6 ал. 1, в размер на 500 лева.

Вещото лице сочи, че в този случай процента на оскъпяване на кредита е в размер на 178,80%, изчислена като общото задължение в размер на 11 672лв., която сума се раздели на дължимата сума към този момент 6 528 лева.

Вещото лице сочи, че по принцип, по погасителния план първите двадесет вноски включват

само лихва, т.е. не включват главница. При отговорите и на въпроси № 5 и № 8 в писменото си заключение, не е включила дължимата за връщане главница, в случай на предсрочна изискуемост на кредита, която е в размер на 20 000 лева.

Вещото лице в съдебно заседание дава допълнителни отговори към въпрос 8, като сочи че размерът на общото задължение е 31 672. Размерът на плащанията е 26 528 лева. Тогава процентът на оскъпяване на кредита е равен на $31\,672 : 26\,528 \times 100$, което прави 119,39 % оскъпяване на кредита.

По допустимостта на предявените искове:

Въз основа на наведените фактически доводи в обстоятелствената част на исковата молба и нейния петитум, съдът приема че е предявен за разглеждане отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124 ал.1 от ГПК, във вр. с чл. 240 от ЗЗД, с който се иска от съда да приеме за установено по отношение на ответника „***“ ООД, че не се дължи заплащането на сумата от 49 897.60лв., представляваща общото задължение на длъжника ИВ. АЛ. СТ. и ипотекарния длъжник ЕЛ. ХР. СТ., въз основа на Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.

При отрицателния установителен иск, какъвто е предявеният от ишците ИВ. АЛ. СТ. и ЕЛ. ХР. СТ. по настоящото дело, нуждата от защита се поражда при неоснователно претендирано от другата страна право, което ищецът по този иск отрича и то пречатства упражняването на неговите права. Заемателят оспорва дължимостта на посочената в договора за заем сума, основан на доводи за непаричност на договора- твърди че сумата не му е предадена, а тъй като договора за заем е реален договор, същият не е произвел правното си действие. Предмет на спора следователно е отричаното от ищеца съществуване на право на вземане на кредитора заемотател. Целта на иска е да се осигури защита на длъжника и ипотекарния длъжник, чрез навеждане на всички факти, които изключват, унищожават или погасяват оспорваното притезание. Доколкото предявения отрицателен иск е обективно съединен с искове за нищожност и неправомерно на отделни клаузи на сключения договор за заем, съдът намира за безспорен правния интерес от ишците за предявяване на отрицателен установителен иск пред съда. Такъв е винаги налице тогава, когато едно засегнато или оспорено право на ищеца, изисква защита чрез отричането на правото на ответника със силата на пресъдено нещо. При наличието на договорни отношения между страните, аргумент в полза на довода за наличието на правен интерес от предявяването на отрицателен установителен иск за отричане на правото на вземане на ответника, е правопредпазващото действие на силата на пресъдено нещо, с оглед недопускане на неоснователно обогатяване на кредитора, чрез получаване на вземане от длъжника което не се дължи. /ТР № 8/27.11.2013г. на ВКС по тълк. дело № 8/2012г. на ОСГТК/

При този установителен иск *ищецът доказва твърденията си*, с които обосновава правния си интерес от търсената искова защита, като установи наличието на свое защитимо право, засегнато от спора, доказвайки фактите, от които то произтича. *Съществуването на отричаното от ищеца право е в доказателствената тежест на ответника* /ТР № 8/2012г.

на ВКС- ОСГТК/, който дължи установяването наличието на валидно, ликвидно и изискуемо вземане, неговото основание и размера му, в настоящия случай основано на сключен между страните договор за заем по реда предвиден в ЗКНИП.

Предявени са за разглеждане по делото обективно съединени искове за нищожност на сключения между страните Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., поради противоречието му със закона, по смисъла на чл. 26 ал.1 пр. 1 от ЗЗД, както и искове за нищожност на определени клаузи от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.- чл. 11 ал. 3 от договора- като нищожна поради накърняване на добрите нрави- чл. 26 ал.1 от ЗЗД и чл. 4.8 от договора- нищожна поради накърняване на добрите нрави- на осн.чл. 26 ал.1 от ЗЗД.

Поддържа се от ищцовата страна че процесният Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. е нищожен поради твърдението за неговата безпаричност и поради това че като реален договор, при липса на предаване на дадената в заем сума на заемателя, същият е нищожен поради противоречието му със закона и не може да произведе правното си действие. По общото правило на чл. 240 от ЗЗД, договорът за заем е реален, т.е. предаването на заетата сума на заемателя е елемент от фактическия състав на валидното му сключване. Доказването на предаването на заемната сума, съобразно клаузите на сключения договор, е в процесуална тежест на ответника по делото „****“ ООД, върху който тежи и задължението за пълно и главно доказване на възникването на валидно облигационно правоотношение между страните и изискуемостта и дължимостта на вземането въз основа на оспореното от ищите притезание.

С ТР № 1/27.04.2022г. на ВКС по тълк. дело № 1/2020г. на ОСГТК, е прието със задължителна сила за съдилищата прилагачи закона, че съдът е длъжен да се произнесе в мотивите към решението си по сищожността на правни сделки или отделни клаузи от тях, които са от значение за решаване на правния спор и без да е направено възражение от заинтересованата страна, само ако нищожността произтича пряко от сделката или от събраните по делото доказателства. Изложени са доводи, че когато предмет на делото са правоотношения, произтичащи от правна сделка/вкл. за изпълнение на задължения поети с договора по чл. 79 от ЗЗД/, всяка от страните може да противопостави на другата правоизключващи възражения за нищожност на сделката или на отделни части от нея, но и при липса на изрично направени възражения, съдът не е длъжен да зечете правните последици от нищожна клауза от договора или от изцяло нищожния договор, ако се установят основания за това. Императивните правни норми, уреждащи нищожността на договора или части от него, не могат да бъдат дерогирани по волята на страните, които са го сключили.

Предявените обективно съединени искове за нищожност са процесуално допустими, тъй като всеки който има правен интерес, може да поиска обявяването на определени клаузи от договор, по който е страна, за нищожни на някое от основанията предвидени в чл. 26 от ЗЗД. При предявен иск за нищожност, върху ищеца тежи задължението да установи и докаже основанията за нищожност, заявено с исковата молба по делото.

Предявени са за разглеждане пред съда по настоящото дело искове за нищожност на определени клаузи от сключения между страните Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., *поради наличието на неравноправни клаузи* във връзка с чл. 146 ал.1, във вр. с ар. 2 и във вр. с чл. 143 т. 19 от ЗЗП.

Последователна е практиката на Съда на ЕС по тълкуването и приложението на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, според която съдът е длъжен да следи служебно за наличието на неравноправни клаузи в потребителските договори, дори и такова възражение да не е било направено от потребителя. По отношение на договорите за кредит на общо основание и съгласно чл. 24 от ЗПК се прилагат правилата на чл. 143 – чл. 148 от ЗЗП. Идентични по своето съдържание са и клаузите на чл. 36 до 40 от ЗКНИП, от глава „Недействителност на договора за кредит. Неравноправни клаузи“.

По настоящото дело са предявени искове за нищожност на част от клаузите на Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.- чл. 17 ал. 2 от договора- като неравноправна клауза на осн. чл. 146 ал.1 във вр. с ал. 2 от ЗЗП, във вр. с чл. 143 т. 19 от ЗЗП и чл. 19 ал.1 от договора- като неравноправна клауза на осн. чл. 146 ал.1 във вр. с ал. 2 от ЗЗП, във вр. с чл. 143 т. 19 от ЗЗП, поради което съдът дължи проверка за неравноправни клаузи. Съдът по настоящото дело следва да изпълни служебното си задължение, при наличие на направено възражение за неравноправни клаузи в процесния договор или установяването въз основа на твърденията на страните по делото и представените доказателства за фактически и правни обстоятелства, обуславящи вероятността за наличието на такива клаузи в потребителския договор, с оглед на принципа на състезателност, да уведоми страните, че ще се произнесе по неравноправния характер на клаузите на Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., като им даде възможност да изразят становище и да ангажират доказателства в тази насока. /Решение № 188 от 15.12.2017г. на ВКС по т.д. № 2613/2016г. на II- ро т.о. на ТК/. Това съдът по настоящото дело е направил с доклада си по чл. 140 и чл. 146 от ГПК.

Указал е на страните по делото, че *тежестта на доказване наличието на неравноправни клаузи* в процесния договор за кредит, с оглед на заявените от ищцовата страна основания е *върху страната, която твърди наличието на неравноправни клаузи*, като същата дължи пълно и главно доказване на правните последици от наличието на такива клаузи в представените по делото договори. Тежестта на доказване, че *определено условие на договора е индивидуално уговорено, е на търговеца-* заемодателят кредитор съгласно чл. 146 ал. 4 от ЗЗП.

Предявен е за разглеждане по делото иск за прогласяване нищожността на договорна ипотека, материализирана в Нотариален акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот № 12, том I, рег. № 141, дело № 10 от 21.01.2020г., по описа на Нотариус К.М., поради противоречието и със закона и на осн. чл. 26 ал.1 пр. 1 от ЗЗД, във вр. с чл. 170 от ЗЗД. Поддържа се във връзка с така предявения иск, че е учредена договорна ипотека за обезпечаване на задължение по договор за заем, което обективно не е възникнало, поради предаване на заемателя на отпуснатата в заем сума. Поддържа се, че ипотеката е нищожна

поради това че липсват данни за обезпеченото вземане и за конкретното основание, от което то произтича- не е посочен конкретния договор от който произтича задължението за заплащане на сумата от 49 897.60лв., не е посочено между кои страни е сключен договор и дали е подписан, не е посочено кои имоти, кое вземане на кредитора обезпечават, поради което се поддържа допуснато нарушение на разпоредбата на чл. 167 от ЗЗД и чл. 170 от ЗЗД.

Предявеният иск по чл. 170 от ЗЗД, във вр. с чл. 26 от ЗЗД, съдът намира за процесуално допустим, с оглед на посочените в обстоятелствената част от исковата молба правнорелевантни факти и заявления с изправената искова молба петитум. За ищците е налице правен интерес от предявяването му пред съда, след като твърдят че са собственици на ипотекирания недвижим имот, към момента на учредяването на договорната ипотека. Допустимо е с иска по чл. 170 от ЗЗД да бъде съединен и иск с правно основание чл. 26 от ЗЗД за нищожност на договора за учредяване на ипотека, на общите предвидени в закона основания.

Предявените обективно съединени искове по делото са процесуално допустими и съдът дължи произнасяне по същество.

По основателността на предявените искове:

При предявен отрицателен установителен иск за отричане по съдебен ред съществуването на валидно сключен между страните договор или на отделни клаузи от него или на произведеното от тях правно действие поради непаричност на договора за заем, нищожност или наличието на неравноправни клаузи, печенката на съда за правния интерес на ищеца, т.е. за допустимостта на иска като абсолютна процесуална предпоставка за разглеждането му, не е част от произнасянето на съда по съществуването на исковата претенция. При доказан правен интерес за ищеца от завеждането на отрицателен иск пред съда, предмет на установяване по делото е валидността на сключения договор и на отделните клаузи от него и на произтичащото от тях правно действие, от което ответникът черпи своите права за отреченото вземане. Ето защо върху ответника се прехвърля процесуалната тежест при пълно и главно доказване, да установи по делото валидността на сключения договор за заем и на отделните клаузи от него, като докаже че вземането му съществува и че заемателят не изпълнява поетите с договора задължения към кредитора си за погасяване на дълга си чрез плащане. Освен че е длъжен да изчерпи всички основания за вземането си, ответникът е длъжен да докаже и че е добросъвестен кредитор и преди очакването изпълнение от длъжника, е престирали съобразно поетото задължение с договора, като е предал на заемателя уговорената заемна сума./ ТР № 8/27.11.2013г. на ВКС по тълк. дело № 8/2012г. на ОСГТК/ Договорът за заем съобразно нормата на чл. 240 ал.1 от ЗЗД е двустранен, консенсуален, възмезден и реален договор. За възникване на заемното правоотношение между страните, както и задължението за заемателя за връщане на заемната сума, достатъчно е да се установи с допустимите по ГПК доказателствени средства, че посочената в писмения договор парична сума е предадена от заемодателя на заемателя, като именно предаването на заемната сума като действие обективира основната престация по договора за който страните са постигнали съгласие, като поражда правното действие на сключения договор. До предаването на

паричната сума от заемот на заемателя, дори и да е постигнато съгласие между страните за сключването на договор за заем, същият не може да произведе правното си действие с всички предвидени от закона последици от сключването на такъв вид договор.

За съдържанието и основанието на дължимата престация е меродавна волята на страните, която следва да се разкрие чрез тълкуване на клаузите на сключения договор, съобразно правилата, установени в чл. 20 от ЗЗД. Писмените изявления на страните инкорпорирани в сключения от тях писмен договор са ясни и не се нуждаят от тълкуване, като безспорно е че същите са насочени към сключване на договор за заем, условията по който страните ясно и точно са определили в писмена форма, която в настоящия случай е не само форма за доказване, но и форма за действителност.

Въз основа на събраните по делото доказателства устнавява се след пълно и главно доказване, че страните са обвързани от валидно облигационно правоотношение, основано на Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., по силата на който заемотелят „***“ ООД се е задължил да предостави на заемателя ИВ. АЛ. СТ., парична заемна сума/20 000лв./ срещу задължението на заемателя да върне сумата в определен с писмените договори срок за връщане на получената заемна сума/60 месеца от сключването на договора/.

Волеизявлението на представителя на „***“ ООД като заемотел, свързано с волеизявлението на ищеца- ИВ. АЛ. СТ. като заемател, обусловено от предаването и приемането на посочената в договора парична сума, разкрива според съда *недвусмислената воля на страните за сключването на договор за заем.*

От изложената фактическа обстановка и доколкото не се оспорва и от страните по делото, то може да се направи извод, че между ищеца ИВ. АЛ. СТ. и ответника „***“ ООД са възникнали правоотношения по договор за кредит, обезпечен с ипотека по смисъла на чл. 1 ал. 2 ЗКНИП, по отношение на който са приложим разпоредбите на общия закон- 240 и сл. от ЗЗД, и специалния – ЗАКОН за кредитите за недвижими имоти на потребители (ЗКНИП). Процесният договорът за заем е сключен в писмена форма, на хартиен носител, по ясен и разбираем начин, с необходимия шрифт, с нотариална заверка на подписите. Липсват нарушения на формата /външната страна на представения правопораждащ спорното право документ/, съгласно специалния ЗАКОН за кредитите за недвижими имоти на потребители/ ЗКНИП/. Разпоредбата на чл. 24, ал. 1 ЗКНИП предвижда, че договорът за кредит се изготвя на разбираем език и съдържа:

наименование на кредитора, неговото седалище и адрес на управление, телефонен номер и електронен адрес, както и името на потребителя, неговия единен граждански номер (личен номер или личен номер за чужденец), постоянен и настоящ адрес;

име/наименование на кредитния посредник, неговия постоянен адрес, съответно седалище и адрес на управление, телефонен номер и електронен адрес;

дата и място на сключване на договора;

вида на предоставения кредит;

срока на договора;

общия размер на кредита и условията за усвояването му;

условията за погасяване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;

лихвения процент по кредита, с изрично посочване дали е фиксиран, или променлив, или комбинация от двата, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, а при договор за кредит с променлив лихвен процент, при който се използва бенчмарк за лихвен процент - наименованието на бенчмарка и на неговия администратор, включително информация за свързаните с бенчмарка последици за потребителя, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти;

годишен процент на разходите по кредита заедно с подробна информация за всички разходи, включени в общите разходи по кредита за потребителя;

информация за правото на потребителя, ипотечарния длъжник, поръчителя и другите солидарни длъжници да получат при поискване и безвъзмездно във всеки един момент от изпълнението на договора копия от него и анексите към него, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания;

обща сума, дължима от потребителя по кредита;

изисквани обезпечения;

разходи, дължими при предсрочно погасяване на кредита;

предупреждение за последиците и разходите за потребителя при просрочени плащания;

нотариални и други такси, които са свързани с договора за кредит, когато има такива;

допълнителни задължения, които възникват по договора за кредит, когато са предвидени такива (задължително сключване на договор за застраховка или на друг договор за допълнителна услуга, задължение за откриване на сметка по кредита и други);

подписи на страните.

Съдът намира, че договорът отговаря на законовите изисквания, поради което следва да се приеме че същият е валидно сключен и при съвпадане на насрещните волеизявления на страните за сключване на договор за кредит, както и при спазване и на специалните правила на ЗКНИП, като след неговото подписване, за страните са възникнали целените правни последици относно поетите с договора задължения.

Договорът за заем се счита за валидно сключен от момента, в който заемотателят даде, а заемателят получи заетата сума. Безспорно, следва да е налице съгласие- съвпадане на насрещните волеизявления на страните, но това не е достатъчно- за довършването на фактическия състав необходимо е да се докаже че паричната сума по заема за потребление е

предадена.

Неоснователни са доводите на ищеца с ИМ във връзка с предявения отрицателен установителен иск, че същият не дължи плащане на суми по сключения договор, тъй като не му е предадена заемната сума и договора за заем като реален договор не е произвел правното си действие. От представеното и прието като писмено доказателство платежно нареждане от 22.01.2022г., установява се че на заемателя е била преведена от заемотателя по предварително посочена банкова сметка сумата 18 769.40лв., след като са били прихванати от заемната сума раноските, възложени на заемателя по чл. 6.1, 6.2 и 6.3 от процесния договор. Напълно е опровергано от писмените доказателства по делото и от заключението не вещото лице по приетата СИЕ, твърдението на ищите за непаричност на сключения договор за заем, тъй като се доказва по несъмнен начин, че уговорената с договора заемна сума е била преведена на заемателя по банков път. От деня на превода на сумата по банков път, сключения договор за кредит е произвел правното си действие, като за длъжника е възникнало задължение да престира съобразно поетите задължения.

От заключението на експерта икономист, установи се че преведената сума е била с 46.42лв. по малко, но съдът намира че с оглед на общия размер на заемната сума, тази част е пренебрежително малка, поради което не може да се промени извода на съда, че заемотателят е изпълнил поетите съгласно чл. 6 ал.1 от процесния договор задължения- за предаване на заемната сума, уговорена с договора на заемателя. Възражението на ищеца ИВ. АЛ. СТ. че договора за заем не е произвел правното си действия и поради това за него не е възникнало задължение за изпълнение на поетите задължения за погасяване на заетата сума чрез плащане на погасителни вноски е неоснователно.

Изложеното до тук от фактическа и правна страна води до извода, че в съответствие с разпределената от съда доказателствена тежест и правилото на чл. 154 ал.1 от ГПК, страната която търси изпълнение по договора заем, а именно заемотателя- ответникът по настоящото дело, по пътя на пълно и главно доказване е установила наличието на съгласие за сделката с насрещната страна, а така също и предаването на обещаната сума по договор за заем, в деня на подписването на договора и извършването на нотариалната заверка на подписите. От момента на валидното възникване на облигационното отношение, основано на сключения Договор за паричен заем „Финстарт“, след превеждането на сумата по банков път на 22.01.2020г., за заемателя- ищец по настоящото дело, е възникнало задължението за връщане на заетата сума, по реда и начина уговорен с клаузите на договора/чл. 4.5 и 4.6/, като вземането е обезпечено с редовен от външна страна документ, който по смисъла на чл. 417 т. 3 може да послужи като основание за издаване на изпълнителен лист и съставлява годен изпълнителен титул по смисъла на закона.

За ищеца заемател- ИВ. АЛ. СТ. и за ЕЛ. ХР. СТ.- ипотекарен длъжник, възникнало е задължението за погасяване на сключения договор за кредит чрез заплащането на месечни погасителни вноски съобразно приетия от страните Погасителен план, но установи се по делото, че така поетото задължение не е било изпълнено от солидарните длъжници, като била е заплатена само една погасителна вноска по договора за кредит, при това в непълен

размер. Възражението за нищожност на Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., в частта му за връщане на получената главница от заемателя в размер на 20 000лв., е неоснователно, поради което неоснователен е и предявения отрицателен установителен иск за недължимост на тази сума от ищите солидарни длъжници- заемателят ИВ. АЛ. СТ. и ипотекарния длъжник- ЕЛ. ХР. СТ./негова съпруга/.

Съгласно Решение № 200 от 18.01.2019г. на ВКС по т.д. № 665/2018г., на I- во т.о. на ТК, страните по договора за заем за потребление по ЗЗД могат в рамките на очертаната от нормата на чл. 9 от ЗЗД договорна свобода, да уговорят възможността кредиторът да иска изпълнение на задължението за връщане на заетата сума преди първоначално определения срок, както и предпоставките за предсрочната изискуемост.

С разпоредбата на чл. 19 ал. 3 т. 2 от процесния Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., страните са се договорили, всички задължения по договора/цялата неплатена главница и дължимата договорна лихва до момента на настъпване на предсрочната изискуемост, начислени и дължими такси и неустойки/, да могат да бъдат обявени за предсрочно изискуеми и Заемодателят да може да пристъпи към принудителното им събиране, с изпращане на уведомление от Заемодателя до заемателя, в случай на неизпълнение от страна на длъжника, на което и да е задължение от договора за паричен заем. Съставът на ОС Благоевград намира, че в случая са налице предпоставките на посочената разпоредба. Последното извършено плащане по кредита е за първата погасителна вноска с настъпил падеж- 24.02.2020г. След тази дата плащания по кредита не са постъпили. Следователно е налице забава в плащанията от страна на длъжниците, която съставлява продължавано неизпълнение на основното задължение за внасяне на погасителни вноски по кредита. Поради изложеното за кредиторът е възникнало потестативното право да обяви цялата неиздължена сума за предсрочно изискуема.

Предсрочната изискуемост настъпва от момента на получаване от длъжника на изявлението на кредитора, че прави заема предсрочно изискуем, ако към този момент са настъпили уговорените в договора обективни предпоставки, обуславящи настъпването ѝ. С представената по делото нотариална покана, кредиторът „***“ ООД е отправил волеизявление за обявяване на предсрочна изискуемост на заема до длъжниците ИВ. АЛ. СТ. и ЕЛ. ХР. СТ.. Самата покана е връчена от Нотариуса К.М., на длъжника ИВ. АЛ. СТ., на 19.11.2020г. С нотариалната покана е даден пет дневен срок на длъжника да плати дължимата сума по кредита, като доброволно плащане не е постъпило. Уведомяването на длъжника, че кредиторът счита кредита за предсрочно изискуем, направено с връчване на нотариалната покана има за последица настъпване на предсрочна изискуемост на кредита, след като са налице уговорените в договора за кредит условия за нейното настъпване. Съдът намира че в настоящия случай е настъпила предсрочна изискуемост на задълженията по кредита, посочени в изпратената нотариална покана, на основание чл. 19 ал. 3 т. 2 от договора, като предсрочната изискуемост е настъпила считано от 24.11.2020г. От този момент за длъжниците задължението за връщане на главницата в размер на 20 000лв. и уговорената въз основа на чл. 4.2 договорна лихва, в размер на 6 026.96лв. към датата на

настъпване на предсрочната изискуемост, са станали *изискуеми и дължими*.

Възнаградителната лихва договорена в размер на 40,08%, съгласно чл. 4, т. 2 от договора, съдът намира за съответстваща на разпоредбите на закона, както и за дължима, доколкото същата съставлява цената на услугата и представлява част от основния предмет на договора. В конкретната хипотеза договорната лихва е посочена ясно и конкретно като обща сума в размер на 6 026.96лв. като същата се дължи само до датата на обявяване на предсрочната изискуемост на кредита, след което дължима остава само законната лихва за забава. Същата е посочено и като общо задължение по заема в размер на 29 897.60лв. в чл. 4.2 от процесния договор. Съставът на ОС Благоевград не намира основания да приеме че начина по който е уговорена дължимата възнаградителна лихва по основание и размер противоречи на разпоредбите на закона или на добрите нрави, поради което не са налице основания за прогласяването на клаузата с която същата е договорена за нищожна на осн. чл. 26 от ЗЗД.

Установява се от писмените доказателства по делото и от заключението на експерта по приетата СИЕ че *Годишният процент на разходите/ГПР/*, уговорен между страните в чл. 4.9 е в размер на 48.27%, като същият е формиран само въз основата на включена в него дължима възнаградителна лихва. Размера на уговорения ГПР не е в противоречие със специалната норма на чл. 29 ал. 9 от ЗКНИП, с която изрично е предвидено че годишния процент на разходите по кредита не може да бъде по- висок от 5 пъти размера на законната лихва по просрочените задължения, която в настоящия случай 10%. В този смисъл размера на договорения между страните ГПР с процесния Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., не надвишава повече от 5 пъти размера на законната лихва по просрочените задължения, поради които не са налице основанията на чл. 29 ал. 10 от ЗКНИП, клаузата на чл. 4. 9 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. да бъде обявена от съда за нищожна поради противоречие със закона. Договорения с процесния договор ГПР е в съответствие и с разпоредбата на чл. 19 ал. 4 ЗПК, съобразена с Постановление № 426 на МС от 18.12.2014г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения и размера на ОЛП на БНБ към датата на сключване на договора, се налага заключение, че договореният ГПР е в рамките на допустимата от закона граница. Клаузата на чл. 4.9 от договора не може да се приеме за нищожна и поради нарушаване на добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал.1 пр. 3 от ЗЗД.

С разпоредбата на чл. 11 ал. 1 и ал. 3 от процесния Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., предвидени са изрично допълнителни обезпечения на вземането на заемодателят кредитор от заемателя длъжник, извън обезпечението с учредяване в полза на „***“ ООД на ипотека върху недвижим имот, собственост на ищите ИВ. АЛ. СТ. и ЕЛ. ХР. СТ..

Съгласно чл. 11 ал. 1 от договора, заемателят се задължава в срок от 20 дни, считано от предаване на заемната сума, да предостави на заемодателя обезпечение- трето физическо лице солидарен длъжник, което да отговаря на изискванията по т. 1-6. В случай, че такова обезпечение не бъде предоставено, на основание чл. 11, ал. 3 от договора, заемателят дължи неустойка в размер на 21 142.40 лева, за която последният се съгласява, че в случай че

такава бъде начислена, да бъде разсрочена и заплащана заедно с всяка от погасителните вноски по посочения в договора начин.

Преценката за нищожност на клаузата за неустойка съобразно задължителното тълкуване дадено с ТР № 1/2009год. на ОСГТК на ВКС следва да се извърши съобразно нейните функции, принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения като възможни критерии за преценка към датата на сключване на договора, предвид естеството на задължението, размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка, вид на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и вида на неизпълнение на задължението- съществено или за незначителна негова част, съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди.

Доколкото процесния договор за заем е сключен по реда предвиден в специалния закон- Закона за кредитите за недвижимите имоти на потребителите, то съдът е длъжен да извърши проверка за нарушения на разпоредбите на ЗКНИП, и доколкото същият представлява специален закон, то следва първо да извърши проверка именно по него. Разпоредбите на чл. 36-40 ЗКНИП установяват особени основания за нищожност и засилена защита на кредитополучателите, в качеството им на потребители § 4 от ДР на ЗКНИП.

При извършената от съда служебна проверка съгласно ТР № 1/27.04.2022г. на ВКС по тълк. дело № 1/2020г. на ОСГТК, следва да се приеме че клаузата на чл. 11 ал.1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., е нищожна на основание чл. 36 ал. 1 ЗКНИП. Цитирният текст гласи "Правата, предоставени на потребителите по този закон, не може да се ограничават. Всяка уговорка, с която предварително се изключват или ограничават правата на потребителите, е нищожна. "

С уговорката по чл. 11 ал. 1 от сключения договор за паричен заем от 21.01.2020г. с ответника „***“ ООД се ограничават правата на ищеца ИВ. АЛ. СТ., в качеството му на потребител. Съгласно чл. 7.2 от договора заемателят има право да ползва предоставените му в заем средства след учредяване на предвидената ипотека и представяне на документи за това. С въвеждането на допълнително изискване за представяне на обезпечение чрез осигуряване на поръчителство на физическо лице, отговарящо на посочените в чл. 11 условия, се ограничават правата на потребителите.

В случая страните са уговорили клауза за задължаване на заемополучателя да осигури надлежно обезпечение на кредитора в двадесетдневен срок от сключването на договора, като при неизпълнение са предвидили неустойка в полза на заемотателят по договора във фиксиран размер от 21 142.40лв. Така предвидената клауза за неустойка поради неизпълнение на договорно задължение за представяне на обезпечение противоречи на закона и ограничава правата на потребителя по смисъла на чл. 36 ал. 1 ЗКНИП. Само на това основание същата е нищожна поради противоречие със специалната норма на закона.

Съдът счита, че така, както е уговорена, неустойката по чл. 11 ал.1 и ал. 3 от процесния договор, сякаш е предназначена да санкционира заемателя за виновното неспазване на

договорното задължение за предоставяне на обезпечение. В случая предвидената неустойка не е обвързана от поведението на заемателя, т.е. като обезщетение за виновно неизпълнение на определени с договора задължения, а същата има вторичен характер и неизпълнението на длъжника да осигури допълнително обезпечение на вече сключения договор, не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на договора за паричен заем, съобразно клаузите му. Съдът намира, че въведените в договора изисквания за вида обезпечение и срока за представянето му създават значителни затруднения на длъжника при изпълнението му до степен, то изцяло да се възпрепятства и да е неизпълнимо. При това тази неустойка е уговорена въпреки предоставената със ЗКНИП възможности на заемотателя за оценка на риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора с оглед на индивидуалното договаряне на договорните условия и с оглед разпоредбите на чл. 13 от ЗКНИП, касаещи оценка на кредитоспособността на заемателя.

Непредоставянето на допълнително обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, а служи като неоправдано средство за оскъпяване на заема и увеличаване на заемната тежест на длъжника, като води до скрито оскъпяване на кредита със 100% от заемната сума, въпреки че договора е обезпечен с договорна ипотека на недвижим имот, чиято стойност значително надвишава предоставената в заем сума и подлежащата на връщане такава, ведно с възнаградителната лихва и уговорените такси.

Така, както е уговорена в чл. 11, ал. 3 от договора за заем неустойката по съществото си е *добавък към възнаградителната лихва* и в този смисъл представлява сигурна печалба за заемотателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорената неустоечна клауза е да доведе до неоснователно обогатяване на заемотателя за сметка на заемополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума, което обуславя и нейната недействителност поради противоречие с добрите нрави.

Тъй като противоречието между клаузата за неустойка и добрите нрави, както и противоречието ѝ с разпоредбите на ЗКНИП и ЗЗП е налице още при сключването на договора, то следва извода, че в конкретния случай не е налице валидно неустоечно съглашение и съобразно разпоредбата на чл. 26, ал. 1 във вр. с ал. 4 ЗЗД и чл. 37 ЗКНИП, в тази си част договорът изобщо не е породил правно действие, а нищожността на тази клауза е пречка за възникване на задължение за неустойка по чл. 11, ал. 3 от договора.

По повод на така начисленото вземане за неустойка съгласно чл. 11 ал.1 и ал. 3 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., съдът намира, че за заемателят ИВ. АЛ. СТ. няма валидно възникнало задължение за нейното заплащане, поради *нищожност на клаузата*, която я уреждат. Съдът следи служебно и следва да зачете последиците на тази нищожност, когато е нарушена норма предвидена в закона в обществен интерес и не се изисква събиране на доказателства, когато е налице противоречие с добрите нрави и когато е налице неравноправна клауза, както и при някои особени хипотези, при които охраняването на блага от специфичен обществен порядък преодолява поради изключителната си значимост диспозитивното начало в гражданския процес. В подобен смисъл са ТР № 1/15.6.2010 г. на ОСТК на ВКС, Решение № 198/10.8.2015г. по гр. д. № 5252/2014г. на IV г.о.

на ВКС, Решение № 229/21.1.2013г. по т.д. № 1050/2011г. на II т.о на ВКС и пр. В случая страните по договора са уговорили, че заемателят ще дължи неустойка в размер от около 100% от предадената в заем сума, която ще заплаща разсрочено заедно с всяка погасителна вноска, ако в 20-дневен срок от сключването на договор не предостави надлежно обезпечение по смисъла на чл. 11 ал. 1. Според съда, така уговорената неустоечна клауза заобикаля изискването на чл. 19 ал. 4 ЗПК, според което ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва. В случая 20 дни след подписване на договора за заемателя възниква задължение за заплащане на сума, която надвишава максимално допустимия размер на ГПР. В този ред на мисли, съдът приема, че макар и формално да е наречена неустойка, на практика сумата от 21 142.40лв. представлява допълнително скрито възнаграждение по договора, което е над допустимия законов размер.

Безспорно следва да се приеме че уговорената клауза е нищожна и поради *противоречие с добрите нрави*, тъй като излиза извън присъщите за неустойката обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. За да достигне до този извод, съдът съобрази задължителните разяснения, дадени в цитираното ТР № 1/15.6.2010г. по т.д. № 1/2009г. на ОСТК. В случая уговорката е предвидена да санкционира неизпълнението на задължението за представяне на допълнително обезпечение, което носи скрита печалба за заемодателя и води до претърпяването на вреди за длъжника, следователно типичните функции на неустойката в случая стоят вън от процесната неустоечна клауза.

Според съда, цитираните разпоредби на чл. 11 ал. 1 и ал. 3 от процесния договор за заем се явяват нищожни на основание чл. 26 ал. 1, пр. 1 ЗЗД, във вр. чл. 21 ал. 1 ЗПК и чл. 37 ал. 1 ЗКНИП, тъй като се намират в пряко противоречие с ограничението по чл. 33 ЗПК и чл. 43 ал. 2 ЗКНИП, съгласно което при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата, като тази лихва не може да надвишава законната. Както вече беше посочено, това правило е уредено от норми от императивен порядък, които са установени в публичен интерес с оглед целта на закона- да осигури защита на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, както и чрез насърчаване на отговорно поведение от страна на кредиторите при предоставянето на потребителски кредит. С посочените разпоредби от договора се въвеждат допълнителни плащания, чиято дължимост обаче е свързана изцяло и само с хипотези на забава на длъжника, като уговорените плащания надвишават размера на законната лихва.

При изложените съображения разпоредбата на чл. 11 ал.1 и ал. 3 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., е нищожна както поради противоречието и със специалните разпоредби на закона, така и поради нарушаване на добрите нрави, поради което същата не може да породи правното си действие. Предявеният отрицателен установителен иск за недължимост на така уговорената неустойка в размер на 21 142.40лв. е основателен и следва в тази му част да бъде уважен от съда, като се признае за установено по отношение на заемодателят „***“ ООД, че солидарните длъжници ИВ. АЛ. СТ. и ЕЛ. ХР. СТ., не дължат сумата от 21 142.40лв. като неустойка по чл. 11 ал.3 от Договор за паричен заем „Финстарт“

от 21.01.2020г., поради неизпълнението на задължението за осигуряване на допълнително обезпечение по чл. 11 ал.1 от договора.

Договорът за потребителски кредит е търговска сделка от категорията банкови сделки, имащи за предмет предоставяне на финансова услуга, свързана с дейността на кредитни институции, по смисъла на § 13 т. 12 от ДР на ЗЗП, обн. в ДВ, бр. 99 от 09.12.2005г., в сила от 10.06.2006г. Като такъв вид търговска сделка за предоставяне на финансова услуга, той попада в приложното поле на ЗЗП, вкл. нормите на чл. 143 - чл. 146 от ЗЗП /по арг. от чл. 144 от ЗЗП, уреждащ изключенията, при които е неприложимо правилото за приемане за неравноправна клауза в договор, сключен с потребител/. Процесният договор за потребителски кредит е сключен на 21.01.2020г., по време на действието на горепосочения ЗЗП, приложим към процесното правоотношение и инкорпорира нормите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

С оглед съдържанието на процесния договор и предвид основната дейност на дружеството заемодател, следва да се приеме, че договора има характер на потребителски. Заема е предоставен на физическо лице, което се явява потребител по см. на § 13 т. 1 от ЗЗП и чл. 9 ал. 3 от ЗПК. Не се оспорва от ответната страна по делото, че заемателя има качеството на физическо лице, като няма данни заема да е предоставен на ИВ. АЛ. СТ. за търговска дейност. Поради това ищеца заемател има качеството "потребител", съобразно определението дадено в разпоредбата на § 13, т. 1 ЗЗП и § 1, т. 20 от ДРЗКНИП. Договорът за заем е сключен при приложението на Закона за кредитите на недвижими имоти на потребители, доколкото същият е обезпечен с ипотека върху недвижим имот. Доколкото ЗКНИП съдържа разпоредби в защита правата на потребителите и предвид служебното задължение на съда да следи за наличието на неравноправни клаузи в потребителските договори, такава преценка се дължи и по настоящия казус.

Съгласно чл. 143 от ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, при определени хипотези, регламентирани в цитираната правна норма. Последователна е практиката на Съда на ЕС по тълкуването и приложението на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, според която съдът е длъжен да следи служебно за наличието на неравноправни клаузи в потребителските договори, дори и такова възражение да не е било направено от потребителя. По отношение на договорите за кредит на общо основание и съгласно чл. 24 от ЗПК се прилагат правилата на чл. 143- чл. 148 от ЗЗП. В настоящия казус възражение за неравноправни клаузи на сключения договор за наведени от ищеца с ИМ. В тази насока категорична е и установената практика с Решение № 188 от 15.12.2017г. на ВКС по т.д. № 2613/2016г. на II- ро т.о. на ТК. Макар съобразно приетото с практиката на ВКС страната да не е длъжна да конкретизира всяка една от неравноправните клаузите, съгласно чл. 7 ал. 3 съдът е длъжен служебно да следи за неравноправни клаузи, да уведоми страните

за това, за да могат те да вземат становище: Решение № 87 от 2020г. по т.д. № 2165/19. на I т.о.; Решение № 189/21г. по т.д. № 1884/19г. на II т.о. на ТК и Решение № 115 от 2020г. по т.д. № 559/2020г. на II т.о. на ТК.

За да се приеме за неравнопоставена договорна клауза, съдържаща се в договор, сключен с потребител, следва да са налице следните кумулативни предпоставки, изведени от общите критерии, предвидени в чл. 143 ЗЗП и по аргумент за противното от чл. 146, ал. 1 ЗЗП, а именно: 1 клаузата да не е индивидуално уговорена; 2 да е сключена в нарушение на принципа на добросъвестността; 3 да създава значителна неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията - съществено и необосновано несъответствие между правата и задълженията на страните; 4 да е сключена във вреда на потребителя.

В разпоредбите на процесния Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. са включени клаузи уговорящи дължимите от заемателя такси и разходи във връзка със сключения договор за заем. Така с разпоредбата на *чл. 17 ал. 2* от договора, уговорено е между страните с подписването на договора, че ако заемателят забави заплащането на която и да е погасителна вноска (включително, ако забави заплащането на цялото вземане в случай на настъпила предсрочна изискуемост) с повече от 3 календарни дни, заемодателят ще бъде принуден да направи разходи за събиране, изразяващи се в изпращането на напомнителни писма, електронни съобщения, провеждането на телефонни разговори, поради което в тези случаи заемателят дължи заплащането на разходи, посочени в Тарифа за дължими такси на „***“ ООД, неразделна част от договора.

Според съда, тарифата, която урежда отговорността на заемателя за такси и разходи за събиране на вземанията при забава, се явява нищожна поради противоречие с императивната разпоредба на чл. 27 ал. 2 ЗКНИП, в която се съдържа изрична забрана, кредиторът да изисква заплащане на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и упревление на кредита. На същото основание нищожна е поради противоречието със специалната норма от ЗКНИП и нормата на *чл. 6 ал. 1* от договора за заем, според която заемодателят удържа и такса от 500лв., за разглеждане на молбата за сключване на договор за паричен заем. Това правило е уредено от норми от императивен порядък, които са установени в публичен интерес с оглед целта на закона – да осигури защита на потребителите чрез създаване на равнопоставени условия за получаване на потребителски кредит, както и чрез насърчаване на отговорно поведение от страна на кредиторите при предоставянето на потребителски кредит.

Основателни са доводи че разпоредбите на чл. 17 ал. 2 и чл. 6 ал. 1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. са неравнопоставени клаузи, тъй като не са уговорени индивидуално, като със същите се въвежда допълнително плащане, чиято дължимост е свързана изцяло с хипотези на забава на длъжника и на практика представлява прикрита неустойка за забава. Очевидно е, че тези плащания нямат за цел да покрият разходи по събирането на закъснели погасителни вноски, тъй като са уговорени предварително, като абсолютни суми и в отнапред определени граници. В договора е посочено, че разходите са за изпращане на писма, съобщения, провеждането на телефонни разговори, от което следва, че

те би следвало да варират според конкретните обстоятелства. Ето защо, от начина по който са определени се налага извод, че същите са установени с цел да се избегне ограничението на закона, свързано с размера на дължимото обезщетение при забава. По тези съображения начислените разходи за събиране на вземанията се явяват недължими, доколкото уговореният отнапред техен размер не освобождава страната от задължението да докаже действителното им извършване. Предявеният отрицателен установителен иск в тази му част е основателен и следва да бъде уважен от съда.

Според разпоредбата на чл. 19 ал.1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., предвидено е в случай на неизпълнение на задълженията по договора от страна на заемателя, заемотателят да има правото да предприеме действията изрично предвидени в цитираната клауза, включително да подаде информация за състоянието на заема към Централен Кредитен Регистър към БНБ, съгласно законовите изисквания за това; да възложи събирането на просрочения кредит на трета страна, като и предостави цялата информация; да предложи на заемателя предоговаряне на договора за заем; да прекрати предсрочно Договора за заем; да обяви вземането си по сключения договор за предсрочно изискуемо. Възраженията за нищожност на цитираната клауза от договора поради нейната неравноправност и противоречието и с нормата на чл. 143 т. 19 от ЗЗП, съдът намира за неоснователно. С цитираната норма са предвидени законово установени възможности за действия от страна на кредитора, които не са уговорени във вреда на потребителя, не водят до недобросъвестност и до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Същите са свързани с неизправността на длъжника и приложими само в при виновно неизпълнение на задълженията от страна на заемателя, като несъставляват и недопустимо вмешателство в личната и правна сфера на последния.

Предвид на горното, предявения отрицателен установителен иск за недължимост на посочените в договора суми са основателни и следва да бъдат уважени досежно разпоредбите на клаузата за неустойка по чл. 11 ал.1 и ал. 3 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.; чл. 17 ал. 2 и чл. 6 ал. 1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., които съставляват нищожни и неравноправни клаузи по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 2 ЗЗД, вр. чл. 37, ал. 1, вр. чл. 43, ал. 2 ЗКНИП, чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД, чл. 143, ал. 1, ал. 2, т. 5, във вр. чл. 146, ал. 1 ЗЗП. В останалата част предявения иск е неоснователен и следва да бъде оставен без уважение.

Предявен е пред съда иск за обявяване за нищожна на договорната ипотека, материализирана в НА за учредяване на договорна ипотека № 12, том I, рег. № 141, дело № 10/2020г. по описа на Нотариус К.М., като сключена в противоречие със закона/чл. 26 ал.1 пр. 1 от ЗЗД, във вр. с чл. 170 от ЗЗД/. Посочените в ИМ основания за предявения иск са липсата на данни за обещаното вземане и за конкретното основание от което то произтича- не е посочен конкретния договор, от който произтича посоченото в НА задължение в размер на 49 897.60лв., неясно е между кои страни е сключен и дали същият е подписан, не е посочено и кои имоти- конкретно кои вземания обезпечават, като са наведени доводи за нарушение на разпоредбата на чл. 167 от ЗЗД.

Ипотеката е вид обезпечение на вземане, което обременява определен недвижим имот на длъжника и дава право на кредитора да се удовлетвори от цената му по предпочитание независимо от това кой е негов собственик. Именно с оглед така очертаните последици, законодателят е предвидил специални разпоредби относно формата и съдържанието на договора за ипотека. Съгласно чл. 167, ал. 1 ЗЗД, договорът за ипотека се сключва с нотариален акт и трябва да съдържа предвидените в чл. 167, ал. 2 ЗЗД задължителни елементи, чрез които се индивидуализират страните по обезпечителната сделка и обезпеченото вземане, предметът на обезпечението и главното вземане. Съгласно чл. 167 ЗЗД, в договора за ипотека се посочват: трите имена, местожителството и занятието на кредитора и на длъжника, а така също и на собственика на имота, ако ипотеката се учредява за чуждо задължение, а ако някое от тия лица е юридическо лице- точното му наименование; имотът, върху който се учредява ипотеката; обезпеченото вземане, падежът му и размерът на лихвите, ако такива са уговорени, както и сумата, за която се учредява ипотеката, ако вземането не е парично.

Съгласно чл. 170 ЗЗД, учредяването на ипотека е недействително, ако било в ипотечния договор, било в молбата за учредяване на законна ипотека или в акта, въз основа на който се подава тя, съществува неизвестност за личността на кредитора, на собственика или на длъжника, за тъждеството на имота и на обезпеченото вземане или за размера на сумата, за която се учредява ипотеката.

В настоящия случай, видно от приетия като писмено доказателство НА за учредяване на договорна ипотека № 12, том I, рег. № 141, дело № 10/2020г. по описа на Нотариус К.М.- кредиторът, длъжникът и собственикът на имота са индивидуализирани в пълна степен, с три имена (наименование на търговеца), постоянен адрес (адрес на управление), ЕГН/ЕИК, лична карта и т. н. Индивидуализирано е и обезпеченото вземане с юридически факт от който възниква/посочен е сключения договор за заем и страните по него/, размер на кредита, размер на лихвите, начин на погасяване, падеж и размер на вноските. Индивидуализирани са в пълна степен и имотите, върху които се учредява ипотеката.

Съдът намира за недоказан при пълно и главно доказване предявения иск с правно основание чл. 26 ал.1 пр. 1- во от ЗЗД, за нищожност на сключения договор за ипотека поради противоречието му със закона и във връзка с чл. 167 и чл. 170 от ЗЗД. Необосновани от събраните по делото доказателства са доводите на ищцовата страна за липасата на данни в нотариалния акт за обезпеченото вземане и за конкретното основание от което то произтича, за неяснота относно задължението на длъжника по договора, за неяснота кои са страните по обезпечения договор, какви са параметрите на сключения договор за заем и кои имоти за кои задължения служат за обезпечение. В сключения договор за ипотека, материализиран в НА за учредяване на договорна ипотека № 12, том I, рег. № 141, дело № 10/2020г. по описа на Нотариус К.М., посочен е договора по който се обезпечава вземането на кредитора- Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., като ясно са очертани страните между които е сключен, от какви юридически факти произтича вземането на „***“ ООД от длъжника заемател- ИВ. АЛ. СТ. и ипотекарния длъжник- ЕЛ. ХР. СТ./негова

съпруга/, които са и собственици на ипотекирания имот. Неоснователно е твърдението за липса на посочване на правното основание от което произтича задължението на солидарните длъжници. При липса на посочване кой от имотите за кое от задълженията служи за обезпечение, следва да се приеме че ипотекираните недвижими имоти/ПИ и сграда изградена в него/, служат за обезпечение на вземането във всички негови части.

Ипотеката се учредява, за да обезпечи удовлетворяването на определено вземане, по отношение на което тя има акцесорен характер. Изискването за специалност на ипотеката намира проявление по отношение на обезпеченото вземане и на ипотекирания имот. Предвид акцесорния характер на ипотеката, нищожността на обезпеченото вземане, респективно нищожността на източника на облигационното правоотношение /напр. договор за кредит/, чието вземане ипотеката обезпечава, би довела и до нищожност на ипотеката. Ако определени клаузи от договора, вземането по който е обезпечено с ипотека, са нищожни, то нищожни са и съответните клаузи в договора за ипотека. Съединяването на искове за нищожност на договора за ипотека предявения на други основания съгласно чл. 26 от ЗЗД, различни от тези по чл. 170 от ЗЗД, е процесуално допустимо, но в настоящия случай искове по чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във връзка с чл. 143 и чл. 146 ЗЗП или иск по чл. 26 от ЗЗД, на основание различно от посоченото в чл. 170 от ЗЗД, за нищожност на договора за ипотека не са предявени. Съдът е обвързан от исканата от ищеца съдебна защита, която се очертава като единство от обстоятелствената част на исковата молба и нейния петитум и не би могъл да се произнася по иск, който не е предявен. Иначе несъмнено въпроса за нищожността на договора за заем/респ. на отделните клаузи от него/, вземането по който е обезпечено с договора за ипотека, е преюдициален по отношение нищожността на договора за ипотека и щом в настоящия случай съдът е прогласил нищожността на част от клаузите на процесния Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., то ипотечното право като акцесорно такова, не би могло да обезпечава обезпеченото вземане в тези негови части, които са прогласени от съда за нищожни на осн. чл. 26 от ЗЗД. /Решение № 60161 от 21.01.2022г. на ВКС по т.д. № 2016/2020г., II т.о., ТК, докладчик председателят Емилия Василева/.

Поради изложените съображения от фактическа и правна страна, предявеният иск за нищожност на договора за ипотека, сключен с НА за учредяване на договорна ипотека № 12, том I, рег. № 141, дело № 10/2020г. по описа на Нотариус К.М., поради противоречието му със закона и на осн. чл. 26 ал.1 пр. 1 от ЗЗД във връзка с чл. 167 и чл. 170 от ЗЗД е неоснователен и следва да бъде отхвърлен от съда.

Предявените искове са уважени от съда частично, като част от тях са отхвърлени като неоснователни. Следва с оглед изхода на делото и на осн. чл. 78 ал.1 от ГПК, да бъде осъден ответника „***“ ООД да заплати на ищцата ЕЛ. ХР. СТ., разноските направени в производството по делото пред настоящата съдебна инстанция за държавна такса и вещо лице, като същите следва да бъдат уважени съразмерно на уважената част от предявените искове, за сумата 1 570.50лв.

Следва на осн. чл. 78 ал.1 от ГПК, да бъде осъден ответника „***“ ООД, да заплати на

пълномощника на ищцата- адв. Биляна Благоева АК, на осн. чл. 38 ал. 1 т. 2 от ЗА и съразмерно на уважената част от предявените искове, сумата от 2 364.27лв., съставляваща минималния размер на адвокатско възнаграждение за всеки от уважените искове от съда.

Следва на осн. чл. 78 ал. 3 от ГПК, да бъдат присъдени на ответника разносните, съразмерно на отхвърлената част от предявените искове, като следва да бъдат осъдени ИВ. АЛ. СТ. и ЕЛ. ХР. СТ., да заплатят на „****“ ООД, сумата 500.00лв. за юрисконсулстко възнаграждение, както и 25.00л. за вещо лице. Размерът на юрисконсулстко възнаграждение съдът определи съобразно чл. 78 ал. 8 ГПК, във вр. с чл. 37 ЗПП, вр. с чл. 25 ал. 1 и ал. 2 от Наредба за заплащането на правната помощ, с оглед фактическата и правна сложност на делото и процесуалното поведение на представителя на страната, като уважи същото съразмерно на отхвърлената част от предявените искове по делото. Възражението за прекомерност на претендираното юрисконсулстко възнаграждение е основателно, поради което съдът е намалил същото от 2000лв. на 500лв., съобразно чл. 25 ал. 1 и ал. 2 от Наредбата за плащането на правна помощ.

Водим от горното и на основание чл. 124 ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 240 от ЗЗД, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „****“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., че по сключения Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.- заемателят ИВ. АЛ. СТ., ЕГН ***** и ипотекарния длъжник- ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН *****, и двамата на адрес: село ***, *не дължат* на заемотелят- „****“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., сумата от 21 142.40лв., съставляваща неустойка на осн.чл. 11 ал. 3 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., поради нищожност на цитираната клауза на осн. чл. 26 ал. 1 пр. 3 от ЗЗД- поради накърняване на добрите нрави.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „****“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., че по сключения Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г.- заемателят ИВ. АЛ. СТ., ЕГН ***** и ипотекарния длъжник- ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН *****, и двамата на адрес: село ***, *не дължат* на заемотелят- „****“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., *сумата над 26 528.00лв./съставляваща главница в размер на 20 000лв. и възнаградителна лихва до датата на предсрочната изискуемост- 6 528.00лв./ до сумата 49 897.60лв. /съставляваща общото задължение по Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г./, като **ОТХВЪРЛЯ** предявения отрицателен установителен иск над размера уважен от съда, до размера претендиран с исковата молба, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.*

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от ИВ. АЛ. СТ., ЕГН ***** и ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН *****, и двамата на адрес: село ***, срещу „****“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес

на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., с който се иска от съда да обяви за недействителен Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., пради противоречието му със закона, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на клаузите на чл. 11 ал.1 и ал. 3 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. и на клаузите на чл. 17 ал. 2 и чл. 6 ал.1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г. като накърняващи правата на добрите нрави/чл. 26 ал.1 от ЗЗД/ които съставляват нищожни и неравноправни клаузи по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 2 ЗЗД, вр. чл. 37, ал. 1, вр. чл. 43, ал. 2 ЗКНИП, чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД, чл. 143, ал. 1, ал. 2, т. 5, във вр. чл. 146, ал. 1 ЗЗП.

ОТХВЪРЛЯ предявения иск за нищожност на клаузата на чл. 4.8 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., като накърняваща добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал.1 от ЗЗД и на клаузата на чл. 19 ал. 1 от Договор за паричен заем „Финстарт“ от 21.01.2020г., като неравноправна клауза на осн. чл. 146 ал.1 във вр. с ал. 2 от ЗЗП, във вр. с чл. 143 т. 19 от ЗЗП., като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОТХВЪРЛЯ предявеният иск от ИВ. АЛ. СТ., ЕГН ***** и ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН ***** , и двамата на адрес: село ***, срещу „***“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., с който се иска от съда да обяви за нищожен договор за учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот, сключен с НА № 12, том I, рег. № 141, дело № 10/2020г. по описа на Нотариус К.М., вписан в дв.вх. рег. под № 8, том I, рег. № 131, дело № 34/2020г. от 21.01.2020г. на СВ при РС Р., като сключен в противоречие със закона, на осн. чл. 26 ал.1 пр. 1 във вр. с чл. 167 и чл. 170 от ЗЗД, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78 ал. 1 от ГПК, „***“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., да заплати на ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН ***** , от с. ***, разноските направени в производството по делото пред настоящата съдебна инстанция за държавна такса и вещо лице, в размер на 1 570.50лв., съобразно представен списък по чл. 80 от ГПК и съразмерно на уважената част от предявените искове.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78 ал. 1 от ГПК, „***“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., да заплати на пълномощника на ищцата Е.Х. С.- адв. Биляна Благоева АК, на осн. чл. 38 ал. 1 т. 2 от ЗА и съразмерно на уважената част от предявените искове, сумата от 2 364.27лв.,съставляваща минималния размер на адвокатско възнаграждение за всеки от уважените искове от съда.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78 ал. 3 от ГПК, ИВ. АЛ. СТ., ЕГН ***** и ЕЛ. ХР. СТ., ЕГН ***** , и двамата на адрес: село ***, да заплатят на „***“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***“, представлявано от Управителя НН.П.П., сумата 500.00лв. за юрисконсулско възнаграждение за процесуално представителство и защита по делото пред настоящата съдебна инстанция, както и 25.00лв. за вещо лице.

Решението подлежи на обжалване, в двуседмичен срок от връчването му на страните, пред

АС София.

Съдия при Окръжен съд – Благоевград: _____